

BIJLAGEN 1 - 6

**BEHOREND BIJ HET ADVIES VAN DE STUURGROEP WAV
INZAKE DE AANWIJZING VAN DE ZEER KWETSBARE
GEBIEDEN IN HET KADER VAN DE WET AMMONIAK EN
VEEHOUDERIJ**

BIJLAGE 1

DOELSOORTEN PADDENSTOELEN

Doelsoorten paddenstoelen

Doelsoorten van paddenstoelen, gevonden in WAV-gebieden in Drenthe. Doelsoorten 96 zijn in zwart aangegeven, **doelsoorten 08 in rood**. Gevoeligheid voor verzuring en veresting naar Arnolds & Kuyper (1996): 0= niet gevoelig, - = gevoelig

Categorieën Rode Lijst: BE: Bedreigd EB: Ernstig bedreigd GE: Gevoelig
KW: Kwetsbaar TNB: Thans niet bedreigd

Doelsoort 96 of 08	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	categorie Rode Lijst 1996	categorie Rode Lijst 2008	gevoeligheid verzuring	gevoeligheid veresting
Doelsoort08	<i>Agaricus bernardii</i>	Kwelderchampignon	EB	BE	0	-
Doelsoort08	<i>Agrocybe paludosa</i>	Moerasleemhoed	KW	KW	0	-
Doelsoort08	<i>Alnicola salicis</i>	Wilgezompzwam	KW	KW	0	-
Doelsoort96	<i>Amanita gemmata</i>	Narcisamaniet	KW	TNB	-	-
Doelsoort08	<i>Amanita porphyria</i>	Porfieramaniet	BE	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Antrodia serialis</i>	Kurkstroomzwam	BE	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Antrodia sinuosa</i>	Witte plakaatstroomzwam	BE	KW	-	-
Doelsoort96	<i>Asterophora lycoperdoides</i>	Poederzwamgast	KW	TNB	-	-
Doelsoort96	<i>Asterophora parasitica</i>	Plaatjeszwamgast	KW	TNB	-	-
Doelsoort96	<i>Auriscalpium vulgare</i>	Oorlepelzwam	KW	TNB	-	0
Doelsoort08	<i>Boletinus cavipes</i>	Holsteelboleet	BE	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Boletus appendiculatus</i>	Geelnetboleet	EB	BE	-	-
Doelsoort08	<i>Boletus fechtneri</i>	Bleke boleet	VN	BE	-	-
Doelsoort08	<i>Boletus impolitus</i>	Goudporieboleet	BE	BE	-	-
Doelsoort08	<i>Boletus luridus</i>	Netstelige heksenboleet	KW	KW	-	-
Doelsoort96	<i>Boletus parasiticus</i>	Kostgangerboleet	KW	TNB	-	-
Doelsoort96	<i>Boletus radicans</i>	Wortelende boleet	KW	TNB	-	-
Doelsoort08	<i>Byssonectria aggregata</i>	Klein oranje zandschijfje	KW	KW	0	-
Doelsoort08	<i>Cantharellula umbonata</i>	Grijze vorkplaat	EB	EB	-	-
Doelsoort08	<i>Cantharellus cibarius</i>	Hanekam	KW	GE	-	-
Doelsoort08	<i>Cantharellus tubaeformis</i>	Trechtercantharel	BE	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Clavaria argillacea</i>	Heideknotszwam	BE	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Clavulinopsis helveola</i>	Gele knotszwam	KW	GE	-	-
Doelsoort08	<i>Clavulinopsis laeticolor</i>	Fraaie knotszwam	KW	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Clavulinopsis luteoalba</i>	Verblekende knotszwam	KW	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Coltricia perennis</i>	Echte tolszwam	BE	GE	-	-
Doelsoort96	<i>Cordyceps ophioglossoides</i>	Zwarte truffelknotszwam	BE	TNB	-	-
Doelsoort08	<i>Cortinarius alboviolaceus</i>	Lila gordijnzwam	BE	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Cortinarius bolaris</i>	Roodschubbig gordijnzwam	BE	KW	-	-
Doelsoort96	<i>Cortinarius cinnamomeus</i>	Kaneelkleurige gordijnzwam	BE	TNB	-	-
Doelsoort08	<i>Cortinarius croceocoeruleus</i>	Paarse galgordijnzwam	KW	KW	-	-
Doelsoort96	<i>Cortinarius emollitus</i>	Witte galgordijnzwam	KW	TNB	-	-
Doelsoort96	<i>Cortinarius fuisporus</i>	Zandpadgordijnzwam	GE	TNB	-	-

Categorieën Rode Lijst: BE: Bedreigd EB: Ernstig bedreigd GE: Gevoelig
 KW: Kwetsbaar TNB: Thans niet bedreigd

Doelsoort 96 of 08	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	categorie Rode Lijst 1996	categorie Rode Lijst 2008	gevoeligheid verzuring	gevoeligheid vermerging
Doelsoort08	<i>Cortinarius obtusus</i>	Jodoformgordijnzwam	KW	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Cortinarius pholideus</i>	Bruinschubbig gordijnzwam	BE	BE	0	-
Doelsoort96	<i>Cortinarius porphyropus</i>	Purpersteelgordijnzwam	BE	TNB	-	-
Doelsoort08	<i>Cortinarius semisanguineus</i>	Pagemantel	BE	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Cortinarius tubarius</i>	Veenmosgordijnzwam	BE	BE	0	-
Doelsoort08	<i>Cortinarius vibratilis</i>	Gele galgordijnzwam	BE	KW	-	-
Doelsoort96	<i>Cortinarius violaceus</i>	Violette gordijnzwam	EB	TNB	-	-
Doelsoort96	<i>Delicatula integrella</i>	Plooiplaatzwammetje	BE	TNB	0	-
Doelsoort08	<i>Elaphomyces granulatus</i>	Korrelige hertentruffel	EB	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Elaphomyces muricatus</i>	Stekelige hertentruffel	BE	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Entoloma cephalotrichum</i>	Hagelwitte satijnzwam	KW	BE	-	-
Doelsoort08	<i>Entoloma cetratum</i>	Dennesatijnzwam	KW	GE	-	-
Doelsoort08	<i>Entoloma conferendum</i>	Sterspoorsatijnzwam	KW	GE	0	-
Doelsoort08	<i>Entoloma elodes</i>	Veenmossatijnzwam	BE	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Entoloma euchroum</i>	Violette satijnzwam	BE	BE	-	-
Doelsoort08	<i>Entoloma nitidum</i>	Blauwe satijnzwam	EB	BE	-	-
Doelsoort96	<i>Entoloma rhodocylix</i>	Dwergsatijnzwam	KW	TNB	-	-
Doelsoort08	<i>Entoloma turbidum</i>	Zilversteelsatijnzwam	KW	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Galerina calyptrata</i>	Oranje mosklokje	KW	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Galerina heimansii</i>	Elzemosklokje	EB	EB	-	-
Doelsoort08	<i>Galerina sphagnorum</i>	Hoogveenmosklokje	KW	EB	0	-
Doelsoort96	<i>Geoglossum glutinosum</i>	Kleverige aardtong	KW	TNB	-	-
Doelsoort08	<i>Gloeophyllum odoratum</i>	Korianderzwam	BE	BE	0	-
Doelsoort96	<i>Gloeophyllum sepiarium</i>	Geelbruine plaatjeshoutzwam	KW	TNB	0	-
Doelsoort08	<i>Gloeophyllum trabeum</i>	Dunplaathoutzwam	BE	KW	0	-
Doelsoort96	<i>Gomphidius roseus</i>	Roze spijkerzwam	KW	TNB	-	-
Doelsoort08	<i>Gymnopilus fulgens</i>	Veenvlamhoed	KW	KW	0	-
Doelsoort96	<i>Gyroporus castaneus</i>	Kaneelboleet	BE	TNB	-	-
Doelsoort08	<i>Hebeloma radicosum</i>	Geringde vaalhoed	BE	BE	-	-
Doelsoort96	<i>Helvella acetabulum</i>	Bokaalkluifzwam	KW	TNB	-	0
Doelsoort08	<i>Helvella queletii</i>	Grote schotelkluifzwam	KW	KW	-	0
Doelsoort08	<i>Hydnellum compactum</i>	Scherpe stekelzwam	EB	EB	-	-
Doelsoort08	<i>Hydnellum concrescens</i>	Gezoneerde stekelzwam	BE	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Hydnellum spongiosipes</i>	Fluwelige stekelzwam	BE	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Hydnum repandum</i>	Gele stekelzwam	BE	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Hygrocybe acutoconica</i>	Puntmutswasplaat	BE	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Hygrocybe ceracea</i>	Elfenwasplaat	KW	GE	-	-
Doelsoort08	<i>Hygrocybe helobia</i>	Broos vuurzwammetje	KW	BE	0	-
Doelsoort08	<i>Hygrocybe insipida</i>	Kaboutervasplaat	KW	KW	-	-

Categorieën Rode Lijst: BE: Bedreigd EB: Ernstig bedreigd GE: Gevoelig
 KW: Kwetsbaar TNB: Thans niet bedreigd

Doelsoort 96 of 08	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	categorie Rode Lijst 1996	categorie Rode Lijst 2008	gevoeligheid verzuring	gevoeligheid vermerging
Doelsoort08	<i>Hygrocybe laeta</i>	Slijmwasplaat	EB	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Hygrocybe pratensis</i>	Weidewasplaat	BE	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Hygrocybe psittacina</i>	Papagaaizwammetje	BE	GE	-	-
Doelsoort08	<i>Hygrocybe unguinosa</i>	Grauwe wasplaat	KW	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Hygrocybe virginea</i>	Sneeuwzwammetje	KW	GE	-	-
Doelsoort08	<i>Hygrophorus hypothejus</i>	Dennenslijmkop	BE	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Inocybe lanuginosa</i> sl	Wolvezelkop	KW	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Inocybe longicystis</i>	Valse wolvezelkop	KW	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Inocybe ovatocystis</i>	Gewone wolvezelkop	KW	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Inocybe praetervisa</i>	Gewone knolvezelkop	BE	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Inocybe squarrosa</i>	Dwergvezelkop	BE	BE	0	-
Doelsoort08	<i>Inocybe subcarpta</i>	Bruine zandvezelkop	BE	BE	-	-
Doelsoort96	<i>Lactarius camphoratus</i>	Kruidige melkzwam	KW	TNB	-	-
Doelsoort96	<i>Lactarius insulsus</i>	Fijngegordelde melkzwam	BE	TNB	-	-
Doelsoort08	<i>Lactarius vellereus</i>	Schaapje	KW	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Lactarius vieteus</i>	Roodgrijze melkzwam	KW	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Leccinum rufum</i>	Rosse populierboleet	KW	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Leccinum versipelle</i>	Oranje berkenboleet	BE	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Lentinus adhaerens</i>	Harsige taaiplaat	KW	BE	-	-
Doelsoort96	<i>Leotia lubrica</i>	Groene glibberzwam	KW	TNB	-	-
Doelsoort08	<i>Macrolepiota excoriata</i>	Rafelige parasolzwam	BE	BE	0	-
Doelsoort08	<i>Macrolepiota mastoidea</i>	Tepelparasolzwam	BE	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Marasmius querceus</i>	Bleke knoflooktaailing	EB	EB	-	-
Doelsoort96	<i>Micromphale perforans</i>	Sparrenstinktaailing	BE	TNB	-	-
Doelsoort08	<i>Mycena adonis</i>	Adonismycena	KW	KW	0	-
Doelsoort08	<i>Mycena pelianthina</i>	Purpersnedemycena	EB	KW	-	0
Doelsoort08	<i>Omphalina acerosa</i>	Schelprechttertje	BE	BE	0	-
Doelsoort96	<i>Otidea alutacea</i>	Zeemkleurig hazeoor	BE	TNB	-	-
Doelsoort08	<i>Otidea onotica</i>	Varkensoor	BE	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Paxillus atrotomentosus</i>	Zwartvoetkrulzoom	BE	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Peziza limnaea</i>	Bruine modderbekerzwam	KW	KW	-	0
Doelsoort08	<i>Phellodon confluens</i>	Wollige stekelzwam	EB	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Phellodon melaleucus</i>	Tengere stekelzwam	EB	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Pholiota astragalina</i>	Goudvinkzwam	KW	KW	-	-
Doelsoort96	<i>Pholiota flammans</i>	Goudgele bundelzwam	BE	TNB	-	-
Doelsoort08	<i>Phylloporus pelletieri</i>	Goudplaat	BE	BE	-	-
Doelsoort08	<i>Phytoconis ericetorum</i>	Gewoon veentrechttertje	BE	BE	-	-
Doelsoort08	<i>Pseudoclitocybe cyathiformis</i>	Bruine schijntrechtterzwam	BE	BE	-	0
Doelsoort08	<i>Pseudocraterellus undulatus</i>	Kleine trompetzwam	EB	KW	-	-

Categorieën Rode Lijst: BE: Bedreigd EB: Ernstig bedreigd GE: Gevoelig
 KW: Kwetsbaar TNB: Thans niet bedreigd

Doelsoort 96 of 08	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	categorie Rode Lijst 1996	categorie Rode Lijst 2008	gevoeligheid verzuring	gevoeligheid vermerging
Doelsoort08	<i>Psilocybe ericaea</i>	Heidezwavelkop	BE	BE	-	-
Doelsoort08	<i>Psilocybe ericaeoides</i>	Gele moeraszwavelkop	BE	BE	-	-
Doelsoort08	<i>Psilocybe marginata</i>	Zilversteelzwavelkop	KW	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Ramaria aurea</i>	Goudgele koraalzwam	BE	BE	0	-
Doelsoort96	<i>Rhizopogon luteolus</i>	Okergele vezeltruffel	BE	TNB	-	-
Doelsoort08	<i>Russula acrifolia</i>	Scherpe grauwhoedrussula	KW	EB	-	-
Doelsoort08	<i>Russula aquosa</i>	Waterige russula	KW	KW	-	-
Doelsoort96	<i>Russula brunneoviolacea</i>	Gewolkte russula	BE	TNB	-	-
Doelsoort96	<i>Russula drimeia</i>	Duivelsbroodrussula	KW	TNB	-	-
Doelsoort08	<i>Russula farinipes</i>	Bleekgele russula	KW	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Russula foetens</i>	Stinkende russula	BE	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Russula laurocerasi</i>	Amandelrussula	EB	BE	-	-
Doelsoort08	<i>Russula paludosa</i>	Appelrussula	BE	KW	-	-
Doelsoort96	<i>Russula pseudointegra</i>	Kleibosrussula	KW	TNB	0	-
Doelsoort08	<i>Russula puellaris</i>	Vergelende russula	BE	KW	-	-
Doelsoort96	<i>Russula solaris</i>	Zonnerussula	KW	TNB	-	-
Doelsoort08	<i>Russula subfoetens</i>	Vergelende stinkrussula	EB	BE	-	-
Doelsoort08	<i>Russula turci</i>	Jodoformrussula	EB	BE	-	-
Doelsoort08	<i>Russula virescens</i>	Ruwe russula	BE	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Sarcodon joeides</i>	Avondroodstekelzwam	EB	BE	-	-
Doelsoort08	<i>Sarcodon scabrosus</i>	Blauwvoetstekelzwam	EB	KW	-	-
Doelsoort96	<i>Skeletocutis amorphia</i>	Witwollige dennenzwam	BE	TNB	-	-
Doelsoort96	<i>Suillus grevillei</i>	Gele ringboleet	KW	TNB	-	-
Doelsoort08	<i>Suillus luteus</i>	Bruine ringboleet	KW	GE	-	-
Doelsoort08	<i>Thelephora palmata</i>	Stinkende franjezwam	BE	BE	0	-
Doelsoort08	<i>Tricholoma equestre</i>	Gele ridderzwam	BE	BE	-	-
Doelsoort96	<i>Tricholoma fulvum</i>	Berkenridderzwam	KW	TNB	-	-
Doelsoort08	<i>Tricholoma saponaceum</i>	Zeezwam	BE	KW	-	-
Doelsoort08	<i>Tricholoma sejunctum</i>	Streephoedridderzwam	BE	BE	-	-
Doelsoort96	<i>Tricholoma sulphureum</i>	Narcisridderzwam	KW	TNB	-	-
Doelsoort08	<i>Tylopilus felleus</i>	Bittere boleet	KW	KW	-	-

BIJLAGE 2

DOELSOORTEN VAATPLANTEN

Doelsoorten van vaatplanten in Nederland

Categorieën Rode Lijst: BE: Bedreigd EB: Ernstig bedreigd GE: Gevoelig KW: Kwetsbaar

Stiksind: Indicatorgetallen voor stikstof naar Ellenberg (1992)

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	RL2000	STIKSIND
<i>Agrimonia eupatoria</i>	Gewone agrimonie	GE	4
<i>Agrimonia procera</i>	Welriekende agrimonie	KW	4
<i>Alchemilla monticola</i>	Bergvrouwenmantel	GE	4
<i>Allium oleraceum</i>	Moeslook	KW	4
<i>Anagallis minima</i>	Dwergbloem	BE	3
<i>Andromeda polifolia</i>	Lavendelhei	KW	1
<i>Antennaria dioica</i>	Rozenkransje	EB	2
<i>Anthoxanthum aristatum</i>	Slofhak	GE	3
<i>Apium inundatum</i>	Ondergedoken moerasscherm	KW	2
<i>Armeria maritima</i>	Engels gras	KW	4
<i>Arnica montana</i>	Valkruid	BE	2
<i>Arnosaris minima</i>	Korensla	EB	3
<i>Blechnum spicant</i>	Dubbelloof	GE	3
<i>Botrychium lunaria</i>	Gelobde maanvaren	KW	2
<i>Briza media</i>	Bevertjes	KW	2
<i>Calamagrostis stricta</i>	Stijf struisriet	BE	2
<i>Callitriche hermaphrodita</i>	Rond sterrenkroos	BE	3
<i>Callitriche palustris</i>	Klein sterrenkroos	EB	4
<i>Campanula rapunculus</i>	Rapunzelklokje	KW	4
<i>Carex appropinquata</i>	Paardenhaarzegge	KW	4
<i>Carex aquatilis</i>	Noordse zegge	KW	4
<i>Carex brizoides</i>	Trilgraszegge	GE	3
<i>Carex caryophylla</i>	Voorjaarszegge	KW	2
<i>Carex cespitosa</i>	Polzegge	GE	4
<i>Carex diandra</i>	Ronde zegge	KW	3
<i>Carex dioica</i>	Tweehuizige zegge	EB	2
<i>Carex hostiana</i>	Blonde zegge	BE	2
<i>Carex lasiocarpa</i>	Draadzegge	KW	3
<i>Carex limosa</i>	Slijkzegge	VN	2
<i>Carex pallescens</i>	Bleke zegge	KW	3
<i>Carex pulicaris</i>	Vlozegge	BE	2
<i>Ceterach officinarum</i>	Schubvaren	GE	2
<i>Cicendia filiformis</i>	Draadgentiaan	BE	2
<i>Cirsium dissectum</i>	Spaanse ruiter	KW	2
<i>Cladium mariscus</i>	Galigaan	KW	3
<i>Cornus suecica</i>	Zweedse kornoelje	EB	2
<i>Crassula tillaea</i>	Mosbloempje	GE	3
<i>Cuscuta epithymum</i>	Klein warkruid	KW	2
<i>Cynosurus cristatus</i>	Kamgras	GE	4
<i>Dactylorhiza incarnata</i>	Vleeskleurige orchis	KW	2
<i>Dactylorhiza maculata</i>	Gevlekte orchis	KW	2
<i>Dactylorhiza majalis</i> subsp. <i>majalis</i>	Brede orchis	KW	2
<i>Deschampsia setacea</i>	Moerassmele	EB	1
<i>Dianthus carthusianorum</i>	Karthuizer anjer	EB	2
<i>Dianthus deltoides</i>	Steenanjers	KW	2
<i>Dianthus superbus</i>	Prachtanjers	VN	2

Categorieën Rode Lijst: BE: Bedreigd EB: Ernstig bedreigd GE: Gevoelig KW: Kwetsbaar			
<i>Diphysastrum tristachyum</i>	Kleine wolfsklauw	EB	1
<i>Drosera intermedia</i>	Kleine zonnedauw	GE	2
<i>Drosera longifolia</i>	Lange zonnedauw	EB	2
<i>Drosera rotundifolia</i>	Ronde zonnedauw	GE	1
<i>Echinodorus ranunculoides</i>	Stijve moerasweegbree	BE	2
<i>Elatine hydropiper</i>	Klein glaskroos	KW	3
<i>Eleocharis quinqueflora</i>	Armbloemige waterbies	BE	2
<i>Eleogiton fluitans</i>	Vlottende bies	KW	2
<i>Epilobium palustre</i>	Moerasbasterdwederik	GE	3
<i>Epipactis palustris</i>	Moeraswespenorchis	KW	2
<i>Equisetum variegatum</i>	Bonte paardestaart	BE	2
<i>Eriophorum gracile</i>	Slank wollegras	EB	2
<i>Eriophorum latifolium</i>	Breed wollegras	EB	2
<i>Eriophorum vaginatum</i>	Eenurig wollegras	KW	1
<i>Euphrasia stricta</i>	Stijve ogentroost	GE	2
<i>Filago minima</i>	Dwergviltkruid	GE	1
<i>Filago vulgaris</i>	Duits viltkruid	EB	2
<i>Fragaria vesca</i>	Bosaardbei	GE	6
<i>Galeopsis segetum</i>	Bleekgele hennepnetel	KW	3
<i>Genista anglica</i>	Stekelbrem	GE	2
<i>Genista germanica</i>	Duitse brem	EB	2
<i>Genista pilosa</i>	Kruipbrem	KW	1
<i>Genista tinctoria</i>	Verfbrem	BE	1
<i>Gentiana pneumonanthe</i>	Klokjesgentiaan	GE	1
<i>Goodyera repens</i>	Dennenorchis	GE	2
<i>Gratiola officinalis</i>	Genadekruid	EB	4
<i>Hammarbya paludosa</i>	Veenmosorchis	EB	2
<i>Helichrysum arenarium</i>	Strobloem	EB	1
<i>Hieracium murorum</i>	Muurhavikskruid	KW	4
<i>Hierochloa odorata</i>	Veenreukgras	KW	2
<i>Hypericum elodes</i>	Moerashertshooi	KW	1
<i>Hypericum pulchrum</i>	Fraai hertshooi	BE	2
<i>Hypochaeris glabra</i>	Glad biggenkruid	BE	1
<i>Illecebrum verticillatum</i>	Grondster	GE	2
<i>Juncus alpinoarticulatus</i> ssp. <i>alpinoarticulatus</i>	Alpenrus	GE	2
<i>Juncus filiformis</i>	Draadrus	KW	3
<i>Juncus pygmaeus</i>	Dwergrus	EB	2
<i>Juncus tenageia</i>	Wijdbloeiende rus	BE	4
<i>Juniperus communis</i>	Jeneverbes	GE	3
<i>Lathyrus linifolius</i>	Knollathyrus	EB	2
<i>Legousia speculum-veneris</i>	Groot spiegelklokje	EB	3
<i>Lilium bulbiferum</i> subsp. <i>croceum</i>	Roggelelie	EB	3
<i>Linnaea borealis</i>	Linnaeusklokje	GE	2
<i>Linum catharticum</i>	Geelhartje	KW	2
<i>Listera cordata</i>	Kleine keverorchis	GE	2
<i>Littorella uniflora</i>	Oeverkruid	BE	2
<i>Lobelia dortmanna</i>	Waterlobelia	EB	1
<i>Luronium natans</i>	Drijvende waterweegbree	KW	3
<i>Lycopodiella inundata</i>	Moeraswolfsklauw	KW	1
<i>Lycopodium annotinum</i>	Stekende wolfsklauw	KW	3

Categorieën Rode Lijst: BE: Bedreigd EB: Ernstig bedreigd GE: Gevoelig KW: Kwetsbaar			
<i>Lycopodium clavatum</i>	Grote wolfsklauw	BE	2
<i>Menyanthes trifoliata</i>	Waterdrieblad	GE	3
<i>Monotropa hypopitys</i>	Stofzaad	BE	2
<i>Myrica gale</i>	Wilde gagel	GE	3
<i>Myriophyllum alterniflorum</i>	Teer vederkruid	BE	3
<i>Narcissus pseudonarcissus</i> subsp. <i>pseudonarcissus</i>	Wilde narcis	BE	4
<i>Nardus stricta</i>	Borstelgras	GE	2
<i>Narthecium ossifragum</i>	Beenbreek	BE	1
<i>Ononis repens</i> subsp. <i>spinosa</i>	Kattendoorn	GE	3
<i>Orchis morio</i>	Harlekijn	EB	3
<i>Orobanche rapum-genistae</i>	Grote bremraap	EB	2
<i>Oxycoccus palustris</i>	Kleine veenbes	KW	1
<i>Parnassia palustris</i>	Parnassia	KW	2
<i>Pedicularis palustris</i>	Moeraskartelblad	KW	2
<i>Pedicularis sylvatica</i>	Heidekartelblad	BE	2
<i>Phyteuma spicatum</i> subsp. <i>nigrum</i>	Zwartblauwe rapunzel	KW	4
<i>Pinguicula vulgaris</i>	Vetblad	EB	2
<i>Polygala serpyllifolia</i>	Liggende vleugeltjesbloem	KW	2
<i>Polygala vulgaris</i>	Gewone vleugeltjesbloem	GE	2
<i>Potamogeton compressus</i>	Plat fonteinkruid	KW	4
<i>Potamogeton praelongus</i>	Langstengelig fonteinkruid	BE	4
<i>Potentilla palustris</i>	Wateraardbei	GE	2
<i>Pyrola minor</i>	Klein wintergroen	BE	2
<i>Pyrola rotundifolia</i>	Rond wintergroen	KW	3
<i>Radiola linoides</i>	Dwergglas	BE	2
<i>Ranunculus ololeucos</i>	Witte waterranonkel	BE	3
<i>Rhinanthus minor</i>	Kleine ratelaar	GE	3
<i>Rhynchospora alba</i>	Witte snavelbies	GE	2
<i>Rhynchospora fusca</i>	Bruine snavelbies	GE	2
<i>Roda villosa</i>	Viltroos	BE	2
<i>Sanguisorba minor</i>	Kleine pimpernel	KW	2
<i>Scandix pecten-veneris</i>	Naaldenkervel	EB	4
<i>Scheuchzeria palustris</i>	Veenbloembies	EB	2
<i>Scleranthus perennis</i>	Overblijvende hardbloem	EB	1
<i>Scorzonera humilis</i>	Kleine schorseneer	BE	2
<i>Scutellaria minor</i>	Klein glidkruid	BE	3
<i>Sedum reflexum</i>	Tripmadam	BE	1
<i>Serratula tinctoria</i>	Zaagblad	VN	3
<i>Solidago virgaurea</i>	Echte guldenroede	KW	4
<i>Sparganium angustifolium</i>	Drijvende egelskop	BE	1
<i>Sparganium natans</i>	Kleinste egelskop	BE	3
<i>Spiranthes spiralis</i>	Herfstschroeforchis	EB	2
<i>Succisa pratensis</i>	Blauwe knoop	GE	2
<i>Thymus pulegioides</i>	Grote tijm	KW	1
<i>Thymus serpyllum</i>	Wilde tijm	BE	1
<i>Trichophorum cespitosum</i> subsp. <i>germanicum</i>	Veenbies	GE	1
<i>Trifolium medium</i>	Bochtige klaver	KW	3
<i>Ulex europaeus</i>	Gaspeldoorn	KW	2
<i>Utricularia intermedia</i>	Plat blaasjeskruid	KW	1

Categorieën Rode Lijst: BE: Bedreigd EB: Ernstig bedreigd GE: Gevoelig KW: Kwetsbaar			
Utricularia minor	Klein blaasjeskruid	KW	2
Vaccinium uliginosum	Rijsbes	BE	3
Valeriana dioica	Kleine valeriaan	KW	2
Veronica prostrata	Liggende ereprijs	EB	1
Viola canina	Hondsviooltje	GE	2

BIJLAGE 3

EINDRAPPORTAGE RODE LIJSTOORTEN

PADDENSTOELEN EN VAATPLANTEN IN WAV-GEBIEDEN IN DRENTHE

***HANENKAM, STERK ACHTERUIT GEGAAN DOOR VERMESTING EN VERZURING,
GEVOELIG OP DE RODE LIJST***

EEF ARNOLDS, HOLTHE 21, 9411 TN BEILEN

herziene versie, Januari 2010

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Fasering van het WAV-onderzoek	5
3. Selectie van gebieden en doelsoorten	7
4. Methodiek van het vooronderzoek op basis van gegevens in bestaande bestanden van paddenstoelen en planten	9
5. Methodiek van het veldonderzoek aan paddenstoelen	12
6. Resultaten en conclusies	14
7. Evaluatie van de methodiek	17
8. Literatuur	19

Bijlagen

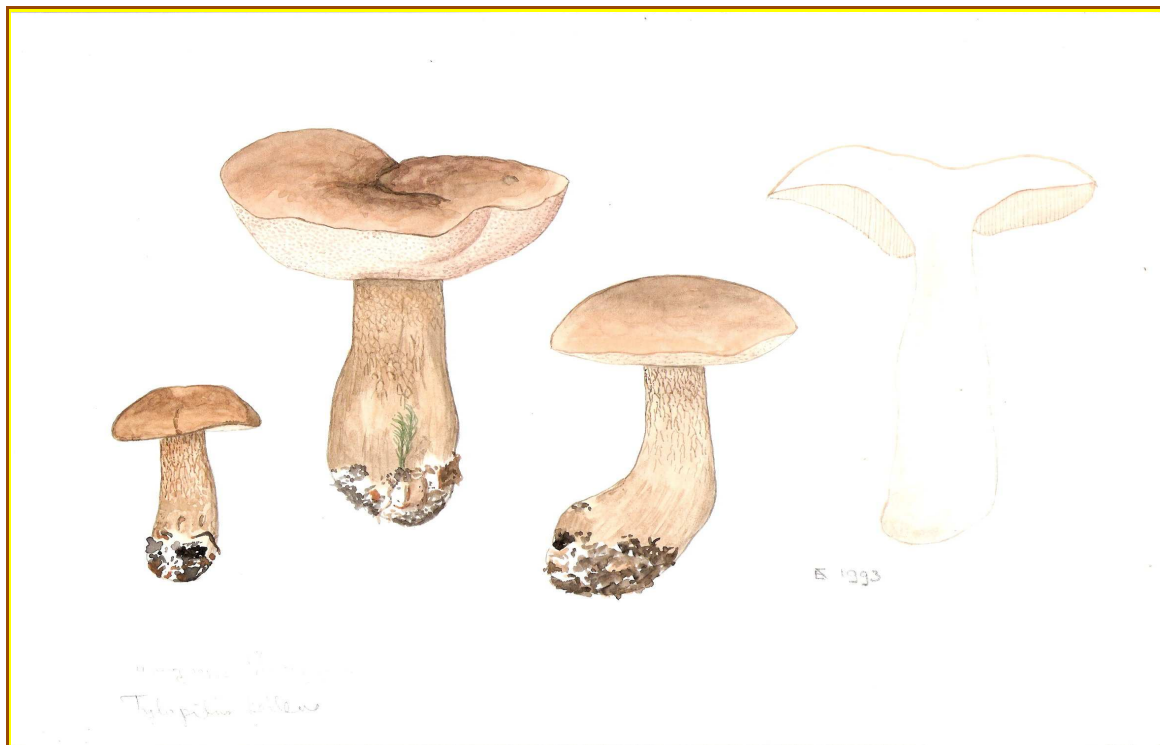
Bijlage 1. Doelsoorten van paddenstoelen in WAV-gebieden in Drenthe

Bijlage 2. Waarnemingen van doelsoorten van paddenstoelen in WAV-gebieden in Drenthe.

Bijlage 3. Doelsoorten van vaatplanten in WAV-gebieden in Nederland

Bijlage 4. Waarnemingen van doelsoorten van vaatplanten in WAV-gebieden in Drenthe, 1990-2009.

Bijlage 5. Aantallen doelsoorten van paddenstoelen en vaatplanten in WAV-gebieden in Drenthe.

Bittere boleet, een kwetsbare paddenstoel van voedselarme eiken- en sparrenbossen

1. INLEIDING

In het kader van de Wet Ammoniak en Veehouderij worden beperkingen opgelegd aan veeteeltbedrijven binnen een afstand van 250 meter van verzuringsgevoelige natuurgebieden en bossen. Voor gebieden kleiner dan 50 ha geldt dat deze een 'hoge natuurwaarde' moeten hebben die tot uitdrukking komt in de aanwezigheid van tenminste twee voor verzuring en/of vermesting zeer gevoelige Rode-lijstsoorten. Deze soorten worden in het vervolg kortheidshalve aangeduid als *doelsoorten*. In Drenthe zijn alleen doelsoorten van vaatplanten en paddenstoelen in beschouwing genomen. In het kader van dit project is de aanwezigheid van doelsoorten in opdracht van de provincie Drenthe nagegaan in 269 door de provincie aangewezen terreinen.

1.1. *Gegevens over paddenstoelen*

De selectie van doelsoorten van paddenstoelen was in een eerder stadium gebaseerd op de Rode Lijst van paddenstoelen uit 1996 (Arnolds & Van Ommering, 1996), bekrachtigd door de minister van LNV in 2004. Op grond van deze lijst is in 2008 een rapportage voor Drenthe gemaakt (Arnolds, 2009). In het huidige rapport wordt echter gebruik gemaakt van het basisrapport Rode Lijst 2008 (Arnolds & Veerkamp, 2008), dat in september 2009 officieel is vastgesteld door de minister van LNV en daarmee juridisch van kracht is geworden. Hierdoor kwamen een aantal doelsoorten uit de eerdere Rode Lijst te vervallen. De provincie Drenthe oordeelde daarom in november 2009 dat een nieuwe evaluatie van de gegevens op basis van de Rode Lijst 2008 noodzakelijk was. Het was uiteraard niet mogelijk om in een eerdere fase van dit project met deze ontwikkeling rekening te houden. De consequenties van deze wijziging worden in het volgende hoofdstuk behandeld.

Voor de duidelijkheid wordt in de vervolgttekst gesproken over *doelsoorten96* bij gebruik van de Rode Lijst van paddenstoelen uit 1996 en *doelsoorten08* bij gebruik van de Rode Lijst uit 2008.

De provincie heeft zelf niet de beschikking over verspreidingsgegevens van paddenstoelen. Daarom is hiervoor gebruik gemaakt van het waarnemingenbestand van de Paddenstoelen Werkgroep Drenthe (PWD) en van de resultaten van aanvullend veldwerk, speciaal gericht op doelsoortenn in WAV-gebieden.

Onderzoek naar het voorkomen van voor verzuring en/of vermesting gevoelige paddenstoelen is in het kader van de WAV eerder uitgevoerd in de provincies Overijssel (Arnolds & Chrispijn, 2007; Bremer, 2007), Noord-Brabant (Arnolds & Chrispijn, 2008) en Utrecht (Veerkamp, interne rapportage).

1.2. *Gegevens over planten*

Voor vaatplanten is eveneens gebruik gemaakt van de meest recente Rode Lijst (Van der Meijden et al., 2000), door de minister van LNV juridisch bekrachtigd in 2004. Verspreidingsgegevens over de doelsoorten bij vaatplanten zijn opgeslagen in een eigen bestand van de provincie. Dit bevat plantenwaarnemingen die verzameld zijn door medewerkers van de provincie zelf, door beheerders van natuurterreinen en door vrijwilligers, met name leden van de Werkgroep Florakartering Drenthe (WFD). Alleen de gegevens vanaf 1990 zijn voor de WAV in beschouwing genomen. Ze zijn voor dit doel geselecteerd door het team Landschap en Natuurontwikkeling van de provincie. Tijdens veldwerk voor paddenstoelen zijn hier door ons enige

waarnemingen van planten aan toegevoegd, maar wij zijn verder niet betrokken bij de selectie en bewerking van plantengegevens.

Op verzoek van de coördinator van het WAV-project zijn door ons de gegevens over vaatplanten in dit rapport opgenomen om alle relevante informatie over voor ammoniak gevoelige organismen in Drenthe te bundelen.

Avondroodstekelzwam, een zeer zeldzame en bedreigde paddenstoel van eikenlanen, in Drenthe recent van vier terreinen bekend

2. Fasering van het WAV-onderzoek

2.1. Onderzoek aan paddenstoelen

Het onderzoek in Drenthe is uiteindelijk in vijf fasen uitgevoerd die hier successievelijk kort worden behandeld.

Fase 1. Inventarisatie van beschikbare gegevens.

De eerste fase betrof een oriënterend archiefonderzoek van bestaande gegevens, bijeengebracht door de Nederlandse Mycologische Vereniging (NMV) en de Paddenstoelen Werkgroep Drenthe (PWD). De selecties van data uit het bestand van de PWD zijn gemaakt door Roeland Enzlin, beheerder van het Drentse werkbestand. Over dit vooronderzoek is in juli 2008 een tussentijds rapport uitgebracht (Arnolds, 2008). In 42 van de 269 WAV-gebieden waren in de periode 1999-2007 tenminste twee doelsoorten⁹⁶ vastgesteld. In overleg met de projectleiding werd besloten dat in deze terreinen geen verder veldonderzoek nodig was omdat ze reeds voldeden aan de eis van minimaal twee voor ammoniak gevoelige Rode-lijstsoorten.

Voor de overige gebieden werd door ons een inschatting gemaakt van de kans dat er twee of meer doelsoorten zouden voorkomen op basis van de oppervlakte en kenmerken van de vegetatie. In 43 gebieden werd deze kans zo gering geacht dat verder veldonderzoek eveneens niet zinvol werd gevonden. Voor de overige 184 gebieden werd mycologisch veldonderzoek in de herfst van 2008 wel zinvol geacht. Een daartoe strekkende opdracht werd in juli 2008 door de provincie Drenthe verstrekt.

Fase 2. Veldwerk in 2008

Het veldwerk werd in de herfst van 2008 uitgevoerd door Rob Chrispijn (Vledderveen) en de opsteller van dit rapport. In de rapportage werden enkele aanvullende gegevens verwerkt die door andere leden van de PWD in 2008 in WAV-gebieden verzameld werden. Wij zijn hiervoor dank verschuldigd aan Roeland Enzlin (Rolde), Wil Folkers (Vries), Ellen Kerkhof (Assen), Cees Koelewijn (Roden), Anneke Palthe (Oudemolen) en Kor Raangs (Groningen). In een rapport zijn zowel de resultaten verwerkt uit het vooronderzoek als de gegevens die gedurende het veldwerk in 2008 werden verzameld (Arnolds, 2009). In totaal werden in de Drentse WAV-gebieden 141 doelsoorten⁹⁶ vastgesteld met 873 vindplaatsen.

Dit rapport werd aanvankelijk gebruikt als uitgangspunt voor het te voeren beleid, maar dit werd doorkruist door het van kracht worden van de nieuwe Rode Lijst paddenstoelen in september 2009. De provincie besloot daarop dat een nieuwe evaluatie van de gegevens over paddenstoelen noodzakelijk was.

Fase 3. Evaluatie van paddenstoelengegevens met de Rode Lijst 2008.

Door het verschijnen van een nieuwe Rode Lijst paddenstoelen verloren 34 van de 141 doelsoorten⁹⁶ (24%) hun status als Rode-lijstsoort en daarmee hun status als doelsoort. Er kwamen op de Rode Lijst 2008 geen nieuwe doelsoorten bij. Deze veranderingen werden veroorzaakt door een (gedeeltelijk) herstel van Nederlandse populaties als gevolg van vermindering van verzuring en/of vermesting van hun leefgebieden (Arnolds & Veerkamp, 2008). Omdat vooral de wijd verbreide soorten niet langer op de Rode Lijst voorkomen, zijn de gevolgen voor de beoordeling van Drentse WAV-gebieden aanzienlijk: Het totaal aantal vindplaatsen van doelsoorten in alle gebieden tezamen nam af van 873 tot 441, een achteruitgang van 49%.

De gevolgen van de nieuwe Rode Lijst verschilden sterk van gebied tot gebied. De meest drastische verandering trad op in WAV-gebied S283, waar 11 doelsoorten⁹⁶ bekend waren, maar slechts één doelsoort⁰⁸ (Tabel 3). In andere gebieden veranderde het aantal doelsoorten niet of nauwelijks. In 40 WAV-gebieden waren twee of meer doelsoorten⁹⁶ bekend maar na her-evaluatie minder dan twee doelsoorten⁰⁸, waardoor ze niet langer voor beperkingen onder de WAV in aanmerking zouden komen. Gezien de beperkte opzet van het vooronderzoek en het veldwerk in 2008 (zie 5.1), was het noodzakelijk om in 35 van deze gebieden aanvullend veldwerk te verrichten om na te gaan of er niet meer doelsoorten⁰⁸ aanwezig zijn. In 5 gebieden werd afgezien van nader onderzoek omdat de kans op het vinden van meer doelsoorten⁰⁸ door ons zeer gering werd geacht.

Fase 4. Aanvullend veldwerk in 2009.

De opdracht voor aanvullend veldwerk aan paddenstoelen in 35 WAV-gebieden is door de provincie begin november 2009 verstrekt. Deze gebieden zijn in bijlage 5 **geel** gemarkeerd. Het veldwerk werd wederom uitgevoerd samen met Rob Chrispijn (Vledderveen). Gewoonlijk zijn de meeste soorten paddenstoelen in november reeds verdwenen, maar door een droge periode in september en oktober was het uitvoeren van veldwerk in november 2009 nog zinvol. Alle terreinen werden minimaal één keer bezocht, enkele twee maal. Gedurende het veldwerk werden ook enige nieuwe vindplaatsen van doelsoorten onder de vaatplanten genoteerd. Deze zijn door de provincie in hun bestand opgenomen.

Fase 5. Integratie met gegevens van vaatplanten.

Voor de bepaling van het aantal doelsoorten in een WAV-gebied zijn zowel vaatplanten als paddenstoelen relevant. Daarom zijn in dit rapport uiteindelijk gegevens van beide groepen gecombineerd.

2.2. Onderzoek aan vaatplanten

De procedure was voor vaatplanten aanmerkelijk eenvoudiger.

Fase 1. Identificatie van doelsoorten (zie hoofdstuk 3) en selectie van verspreidingsgegevens over deze soorten door provinciale medewerkers in 2008. Deze selectie is in tabelvorm aan de WAV-projectgroep ter beschikking gesteld.

Fase 2. Uitbreiding van dit bestand in begin 2009 met enkele aanvullende waarnemingen, door ons verzameld gedurende veldwerk in 2008.

Fase 3. Uitbreiding van dit bestand eind 2009 met enkele aanvullende waarnemingen, door ons verzameld gedurende veldwerk in 2009.

Fase 4. Controle van de plantengegevens door medewerkers van de provincie leidt tot kleine aanpassingen in het plantenbestand.

3. Selectie van gebieden en doelsoorten

3.1. Selectie en omgrenzing van gebieden

De afdeling Duurzame Ontwikkeling van de provincie Drenthe heeft voor dit project een selectie gemaakt van 269 gebieden waarvoor een beoordeling van natuurwaarden in het kader van de WAV wordt gevraagd, in het vervolg kortheidshalve aangeduid als 'WAV-gebieden'. De oppervlakte van deze gebieden varieert van 0,03 tot 144,72 ha. Drie gebieden zijn groter dan 50 ha. Als criterium voor het erkennen van dicht bijeen liggende gebieden als zelfstandige eenheden is genomen dat de afstand dan minimaal 25 meter moet bedragen. Kaartmateriaal met de exacte omgrenzing van de WAV gebieden is door de provincie ter beschikking gesteld.

3.2. Voor ammoniak gevoelige Rode lijst-paddenstoelen

In tal van publicaties in binnenland en buitenland is het verband aangetoond tussen verzuring en verhoogde stikstofdepositie en de achteruitgang of het verdwijnen van paddestoelsoorten. Hierbij is gebruik gemaakt van correlatief veldonderzoek, veldexperimenten in proefvlakken in bossen en laboratorium-experimenten in vitro. Een lijst van paddenstoelen die gevoelig zijn voor verzuring en/of vermisting is opgenomen in het Deelrapport Paddenstoelen van het project Flora en Fauna 2030 (Kuyper & Arnolds, 1996). Dit project in opdracht van het ministerie van VROM beoogde voorspellingen te doen over het voorkomen van paddenstoelen (en in andere deelprojecten voor andere groepen organismen) in 2010 en 2030 op grond van door het RIVM beschreven milieuscenario's. Hiertoe is destijds van alle 2433 soorten paddenstoelen (70% van het totale aantal in Nederland voorkomende soorten) die beoordeeld zijn in het kader van de Rode Lijst van paddenstoelen (Arnolds & van Ommering, 1996) op grond van hun ecologische eigenschappen een inschatting gemaakt van de effecten van enkele belangrijke milieuthema's, te weten klimaatsverandering, verzuring, vermisting, verdroging, verspreiding van zware metalen en organische (micro-)verontreinigingen en versnippering. Deze effecten kunnen per soort neutraal, negatief of positief zijn.

Voor het onderhavige project zijn alleen de soorten van belang die volgens bovengenoemd rapport negatief reageren op verzuring en/of vermisting en die tevens op de Rode lijst staan. Deze soorten zijn hier dus aangeduid als doelsoorten. Zoals in de inleiding reeds werd vermeld, waren dit in een eerdere fase van dit project soorten van de Rode Lijst 1996, maar worden voor de huidige beoordeling uitsluitend soorten van de Rode Lijst van 2008 (Arnolds & Veerkamp, 2008) gebruikt, dat in september 2009 officieel is vastgesteld door de minister van LNV en daarmee juridisch van kracht is geworden.

Alle aangetroffen doelsoorten⁹⁶ en doelsoorten 08 worden genoemd in bijlage 1 met hun positie in de Rode Lijst 1996 en Rode Lijst 2008, alsmede hun gevoeligheid voor verzuring en/of vermisting.

3.3. De betekenis van paddenstoelen in het kader van de WAV

Men kan zich afvragen waarom juist paddenstoelen in het kader van de WAV-problematiek een belangrijke rol kunnen spelen. Hiervoor zijn vier belangrijke argumenten:

(1) *Het behoud van biodiversiteit*. Alle paddenstoelsoorten die in het kader van de WAV van belang zijn staan op de Rode Lijst van kwetsbare en bedreigde

paddenstoelen (Arnolds & Van Ommering, 1996). Deze soorten zijn dus in de afgelopen decennia (sterk) achteruit gegaan en zeldzaam geworden. Behoud van deze soorten is een beleidsdoelstelling van de Nederlandse overheid, mede in het kader van internationale verdragen over het behoud van biodiversiteit (onder andere de Rio conventie). Beperking van ammoniakbelasting is belangrijk om deze doelstelling te bereiken. Verzuring en vermisting vormen de voornaamste oorzaak van de achteruitgang van paddenstoelen (Arnolds & Veerkamp, 2008).

(2) *Het behoud van refugia van bedreigde soorten.* Ook binnen natuurgebieden komen veel doelsoorten slechts zeer lokaal voor in gunstige microhabitats. Men moet zich hierbij realiseren dat stikstofarme omstandigheden in natuurgebieden en bossen omstreeks 1950 regel waren en nu uitzonderlijk zijn. Het behoud van vindplaatsen is dan ook veelal het behoud van de laatste toevluchtsoorten (refugia) van bedreigde soorten. Behoud van deze refugia is essentieel voor herkolonisatie van het landschap indien in de toekomst de milieuomstandigheden verbeteren.

(3) *De betekenis van paddenstoelen als indicatororganismen.* Zoals hierboven is aangegeven, zijn veel paddenstoelen gevoelig voor stikstofbelasting en/of verzuring van de bodem en daardoor uitstekende indicatororganismen voor de situatie wat betreft verzuring en vermisting. Deze indicatorfunctie is vooral van betekenis in bossen omdat daar de diversiteit aan paddenstoelen zeer groot is en de diversiteit van andere bruikbare indicatoren, zoals vaatplanten, relatief gering. Het behoud van stikstofarme condities is dus niet alleen van belang voor bedreigde paddenstoelen maar ook voor andere planten en dieren die van dergelijke condities afhankelijk zijn.

(4) *De functies van paddenstoelen in ecosystemen.* Paddenstoelen vervullen belangrijke functies in bossen en natuurgebieden als opruimers van organisch materiaal (bijvoorbeeld hout, bladeren en dierlijke mest) en als mycorrhizapartners van bomen en struiken. In deze laatste functie voorzien de paddenstoelen de plant op efficiënte wijze van water en nutriënten in ruil voor een deel van de geproduceerde suikers. Het verdwijnen van soorten kan onvoorziene gevolgen hebben voor het functioneren van ecosystemen.

3.4. Voor ammoniak gevoelige Rode lijst-planten

De selectie van doelsoorten onder vaatplanten voor WAV-gebieden is uitgevoerd door medewerkers van het team Landschap en Natuurontwikkeling van de provincie. De procedure vertoont grote overeenkomsten met de methodiek bij paddenstoelen. Het is al lang bekend dat veel vaatplanten gevoelig zijn voor vermisting en/of verzuring. Een objectieve basis van de beoordeling voor vermisting wordt gevormd door de indicatiewaarden van Ellenberg voor stikstof (Ellenberg et al., 1992). Alle soorten met een stikstofgetal kleiner dan 5 zijn volgens deze gezaghebbende Duitse auteur kenmerkend voor bodems met relatief lage hoeveelheden beschikbare stikstof. Zij worden daarom als zeer gevoelig beschouwd voor toename van stikstof in het milieu, dus depositie van ammonium. Vaak zijn ze ook gevoelig voor daarmee samenhangende verzuring. Alle soorten uit deze categorie zijn voor de WAV als doelsoorten geselecteerd, tenminste indien ze tevens staan op de meest recente landelijke Rode Lijst van planten (Van der Meijden et al., 2000).

Deze lijst is vervolgens aangevuld met enkele soorten die volgens deskundigenoordeel in Drenthe ook als gevoelig voor vermisting en/of verzuring moeten worden aangemerkt. De verschillen met de lijst van Ellenberg zijn ontstaan

doordat zijn stikstofgetallen betrekking hebben op Centraal-Europa waar sommige soorten een veel ruimere ecologische reikwijdte hebben (Ellenberg et al., 1992).

Alle doelsoorten van vaatplanten in Drenthe worden genoemd in bijlage 3 met hun gevoeligheid voor stikstof en hun positie op de Rode Lijst.

4. Methodiek van het vooronderzoek op basis van gegevens in bestaande bestanden van paddenstoelen en planten

4.1. Gegevens over paddenstoelen uit de periode 1999-2007

De analyse van data van paddenstoelen uit de periode 1999-2007 is gebaseerd op het werkbestand van de Paddenstoelen Werkgroep Drenthe (PWD) per 1 juni 2008, dat alle waarnemingen van paddenstoelen in Drenthe omvat die tot die datum in het basisbestand van de Nederlandse Mycologische Vereniging zijn opgenomen. Dit Drentse bestand omvat ruim 278.000 gegevens, afkomstig uit de hele provincie. Vrijwel alle data zijn opgenomen met als topografische basis de kilometerhokken op de topografische kaart, een maatstaf die voor het uitvoeren van verspreidingsonderzoek op provinciaal niveau goed voldoet. Slechts bij uitzondering (minder dan 0,1% van de data) is een meer gedetailleerde plaatsaanduiding opgenomen per ha. Voor oude waarnemingen van voor 1970 kan veelal alleen het atlasblok (5 x 5 km) worden opgegeven.

Voor de WAV zijn alleen actuele gegevens over het voorkomen van soorten van belang. Voor paddenstoelen is gekozen voor waarnemingen sinds 1 januari 1999 omdat de sinds die tijd verzamelde gegevens in vrijwel alle gevallen representatief worden geacht voor de actuele situatie en omdat toen een begin is gemaakt met de systematische kartering van paddenstoelen door de PWD. Voor informatie over de methodiek en representativiteit van deze kartering wordt verwezen naar Arnolds & Enzlin, 2006. Het Drentse bestand bevat ruim 218.000 data van de periode 1999-2007.

4.2. Vergelijking tussen begrensde WAV-gebieden en gegevens over paddenstoelen

Van de provincie is een EXCEL-bestand ontvangen waarin voor alle WAV-gebieden is aangegeven in welke km-hokken ze gelegen zijn. Uit het bestand van de PWD is een selectie gemaakt van alle doelsoorten die in de desbetreffende km-hokken voorkomen. Dit betekent evenwel niet dat deze soorten altijd binnen de begrensde gebieden zijn aangetroffen. Er doen zich de volgende mogelijkheden voor:

- Een doelsoort, gemeld uit een km-hok, is zeker of hoogst waarschijnlijk *binnen* het desbetreffende WAV-gebied aangetroffen, bijvoorbeeld doordat de exacte vindplaats bekend is (hoewel niet met coördinaten in het bestand opgenomen) of doordat het geschikte biotoop binnen het km-hok volledig samenvalt met het WAV-gebied (bijvoorbeeld het enige bosperceel binnen het km-hok).
- Een doelsoort, gemeld uit een km-hok, is zeker of hoogst waarschijnlijk *buiten* het desbetreffende WAV-gebied aangetroffen, bijvoorbeeld doordat de exacte vindplaats bekend is (hoewel niet in het bestand opgenomen) of doordat het geschikte biotoop binnen het km-hok niet in het WAV-gebied wordt aangetroffen (bijvoorbeeld graslandsoorten terwijl het WAV-gebied een bos betreft).
- Het is onzeker of een doelsoort, gemeld uit een km-hok, *binnen* of *buiten* het desbetreffende WAV-gebied is aangetroffen, bijvoorbeeld doordat de exacte vindplaats niet te achterhalen is en er in het km-hok geschikte biotopen zowel binnen als buiten het WAV-gebied worden aangetroffen.

Deze mogelijkheden zijn per doelsoort en per WAV-gebied beoordeeld (Bijlage 5). In enkele gevallen kon *na afloop van* het vooronderzoek alsnog worden achterhaald dat bepaalde doelsoorten in de periode 1999-2007 daadwerkelijk binnen WAV-gebieden

zijn gevonden, terwijl dat eerst twijfelachtig was. Dit is een gevolg van aandacht voor het WAV-project in de Nieuwsbrief van de Paddestoelen Werkgroep Drenthe en van contacten met waarnemers gedurende het veldwerk in 2008. Zij konden in sommige gevallen aangeven dat doelsoorten door hen in voorafgaande jaren binnen WAV-gebieden gevonden waren. Daardoor wijkt het aantal opgegeven doelsoorten in dit rapport soms af van de rapportage over het vooronderzoek. De betreffende getallen zijn in bijlage 5 **rood** gedrukt (kolom 6). Het betreft in totaal vijf gebieden.

In een aantal gevallen zijn bij de beoordeling niet alle km-hokken waarin een WAV-gebied is gelegen in beschouwing genomen, namelijk in die gevallen waarin km-hokken slechts een zeer klein deel van het WAV-gebied omvatten. Deze hokken zijn niet in de beoordeling betrokken omdat de aanwezigheid van de voor deze km-hokken vermelde doelsoorten in zulke uithoekjes toch niet valt na te gaan en omdat de kans dat doelsoorten daar zijn aangetroffen per definitie gering is. De per gebied beschouwde km-hokken zijn in de rapportage over het vooronderzoek aangegeven (Arnolds, 2008).

4.3. Inschatting van de kans dat in een WAV-gebied tenminste twee doelsoorten worden aangetroffen

Voor de WAV-gebieden waar op basis van de huidige gegevens minder dan twee doelsoorten zijn aangetroffen is een inschatting gemaakt van de kans dat bij nader veldonderzoek de gebieden alsnog aan dit criterium zullen voldoen. Deze beoordeling is gebaseerd op expert-judgement. Hierbij spelen onder meer de volgende factoren een rol:

- *Ecologische kenmerken.* In bossen is de kans op doelsoorten groter dan in graslanden; in bossen op voedselarme zandgrond groter dan op veraard veen, etcetera
- *Oppervlakte van het gebied.* Hoe groter een gebied, hoe groter de kans op doelsoorten
- *Vorm van het gebied.* In gelijkmatig gevormde terreinen is de kans op doelsoorten groter dan in langgerekte terreinen van gelijke oppervlakte, bijvoorbeeld houtwallen, vanwege een sterkere invloed van de omgeving en een ongunstiger microklimaat

Er is gebruik gemaakt van de volgende categorieën:

Code	Kans op het aantreffen van 2 of meer doelsoorten	Aantal Gebieden
--	Kans op het aantreffen van 2 of meer doelsoorten zeer klein, < 10%	43
-	Kans op het aantreffen van 2 of meer doelsoorten vrij klein, 10-30%	44
±	Kans op het aantreffen van 2 of meer doelsoorten matig, 30-70%	69
+	Kans op het aantreffen van 2 of meer doelsoorten vrij groot, 70-90%	56
++	Kans op het aantreffen van 2 of meer doelsoorten zeer groot, >90%	15
+++	Sinds 1999 reeds minstens twee doelsoorten uit het gebied bekend	42

4.4. Beoordeling van de wenselijkheid van vervolgonderzoek

De beoordeling van de wenselijkheid van vervolgonderzoek is rechtstreeks afgeleid van de kans dat in een WAV-gebied tenminste twee doelsoorten worden aangetroffen. Hierbij zijn de volgende categorieën onderscheiden:

Code	Wenselijkheid vervolgonderzoek	aantal gebieden
0	Vervolgonderzoek niet nodig (reeds 2 of meer doelsoorten bekend)	42
-	Urgentie voor vervolgonderzoek gering	43
±	Urgentie voor vervolgonderzoek matig	44
+	Urgentie voor vervolgonderzoek (vrij) groot	69
++	Urgentie voor vervolgonderzoek zeer groot	71

In overleg met de provincie is na evaluatie van het vooronderzoek geconcludeerd dat de 85 WAV-gebieden van de eerste twee categorieën niet nader onderzocht worden omdat in de terreinen reeds voldoende doelsoorten zijn aangetroffen of omdat de kans te klein is dat er bij aanvullend veldwerk minstens twee doelsoorten zouden worden gevonden. Voor de overige 184 gebieden werd aanvullend veldwerk wel zinvol geacht. Een opdracht daartoe werd door de provincie in juli 2008 verstrekt.

4.5. Gegevens over vaatplanten

De gegevens over het voorkomen van doelsoorten bij vaatplanten zijn ontleend aan het gegevensbestand van de provincie dat in beheer is bij het team Landschap en Natuurontwikkeling. Alle vindplaatsen van doelsoorten die binnen de WAV-gebieden vallen zijn door deze taakgroep geselecteerd en in een bestand opgenomen (Bijlage 4). Als tijdvak is voor de WAV de periode vanaf 1990 aangehouden. Plantenwaarnemingen uit deze periode worden door de provincie als representatief beschouwd voor de huidige situatie.

Op grond van de hoeveelheid beschikbare gegevens over planten werd aanvullend veldwerk in het kader van de WAV door de provincie niet nodig geacht. Tijdens het veldwerk voor paddenstoelen in 2008 en 2009 zijn door ons incidenteel ook vindplaatsen van planten genoteerd, vooral in gebieden waar zich recent wijzigingen in beheer hadden voorgedaan, bijvoorbeeld het verwijderen van voedselrijke bovengrond. Dit heeft geleid tot een klein aantal aanvullingen in het provinciale bestand die wel zijn meegeteld in de beoordeling van WAV-gebieden.

Een overzicht van het totale aantal doelsoorten van vaatplanten voor alle WAV-gebieden is opgenomen in Bijlage 5.

Pepegaaizwammetje, een gevoelige soort van schrale graslanden

5. Methodiek van het veldonderzoek aan paddenstoelen

5.1. Inventarisaties van paddenstoelen in 2008

Alle 184 te onderzoeken terreinen werden tenminste éénmaal bezocht door Rob Chrispijn en/of de opsteller van dit rapport tussen 1 augustus en 30 november 2008. Bij ieder bezoek werden alle waargenomen paddenstoelen genoteerd. Dit ging in één moeite door met het gericht zoeken naar doelsoorten⁹⁶ en komt een betere kennis over de verspreiding van paddenstoelen in Drenthe ten goede. Van de doelsoorten⁹⁶ werden in principe alle vindplaatsen binnen WAV-terreinen tot op tien meter nauwkeurig ingemeten met GPS apparatuur en/of nauwkeurig ingetekend op door de provincie verstrekte kaarten schaal 1:10.000. Er is sprake van verschillende vindplaatsen indien de afstand tussen vruchtlichamen minstens 50 meter bedraagt. Alle vindplaatsen zijn vermeld in bijlage1a. In enkele gevallen zijn de exacte vindplaatsen niet bekend omdat de paddenstoel in het veld niet als een doelsoort werd herkend, maar pas later na (microscopisch) onderzoek. Deze vondsten zijn in de desbetreffende kolom van bijlage1a aangegeven met een ? Ze tellen uiteraard wel mee bij de beoordeling van een gebied omdat ze binnen de gebiedsgrenzen zijn aangetroffen.

Ook van andere bijzondere vondsten in de WAV-terreinen zijn exacte vindplaatsen genoteerd, onder andere van Rode-Lijstsoorten die niet als verzurings- of vermestingsgevoelig worden beschouwd. Deze waarnemingen zijn aan de provincie ter beschikking gesteld voor eventueel toekomstig gebruikt maar spelen verder geen rol bij de beoordeling van WAV-gebieden en komen in dit rapport verder niet aan de orde.

Een volledige inventarisatie van paddenstoelen in alle WAV-gebieden was binnen de gestelde termijn niet te realiseren vanwege de specifieke eigenschappen van deze groep organismen. Paddenstoelen verschijnen slechts gedurende een (klein) deel van het jaar en deze periode van fructificatie is specifiek. Bovendien is het verschijnen van vruchtlichamen afhankelijk van voldoende neerslag. In droge omstandigheden kan fructificatie geheel achterwege blijven. Daarom is een volledige inventarisatie alleen mogelijk door intensief veldonderzoek in alle seizoenen gedurende meerdere jaren. Door strategische bemonstering is het echter goed mogelijk om met beperkte inspanning een representatieve steekproef van de paddenstoelen in een gebied te krijgen.

De strategische bemonstering in WAV-gebieden heeft een ruimtelijke en temporele component. In de ruimte werd tijdens onze inventarisaties de aandacht vooral gericht op die terreingedeelten, waar de kans op het aantreffen van doelsoorten het grootst was. Dat betreft vooral plaatsen met schrale, voedselarme omstandigheden, zoals stukjes stuifzand, schrale graslandjes, mosrijke padranden en greppels, overgangen van heide naar bos. In de tijd werden eerste terreinbezoeken afgestemd op het type vegetatie. In de nazomer en vroege herfst werd vooral aandacht geschonken aan loofbossen en veentjes, waar de paddenstoelenflora dan reeds goed ontwikkeld kan zijn. In de late herfst werden vooral heidevelden en naaldbossen bezocht omdat daar dan de meeste soorten worden aangetroffen. Indien bij een eerste bezoek minder dan twee doelsoorten⁹⁶ werden gevonden, maar de terreinomstandigheden toch enigszins kansrijk leken, werd een terrein later in het seizoen nogmaals geïnventariseerd. Dit is in circa de helft van de gevallen gebeurd. Bij uitzondering zijn enkele terreinen drie maal bezocht.

Sommige terreinen zijn daarnaast in 2008 incidenteel bezocht door ervaren leden van de Paddenstoelen Werkgroep Drenthe (zie ook hoofdstuk 2). Deze bezoeken hebben in 15 WAV-gebieden aanvullende vindplaatsen van doelsoorten⁹⁶ opgeleverd.

Indien bij een eerste bezoek in een terrein reeds twee of meer doelsoorten werden vastgesteld, is in het algemeen afgezien van verder onderzoek. Deze aanpak is vergelijkbaar met het vooronderzoek, waar bij aanwezigheid van twee of meer doelsoorten⁹⁶ volgens het gegevensbestand eveneens is afgezien van verder onderzoek. Dit betekent dat bij meer dan twee doelsoorten⁹⁶ het totale aantal doelsoorten in een terrein (bijlage 5) niet noodzakelijk correspondeert met de concrete rijkdom van het gebied aan vermestings- en verzuringsgevoelige soorten. Ook de onderzoekintensiteit speelt bij de interpretatie een belangrijke rol. Wel mag worden gesteld dat gebieden met een groot aantal doelsoorten⁹⁶ uit mycologisch oogpunt zeer belangrijk zijn, maar omgekeerd kan niet zondermeer worden vastgesteld dat de betekenis van gebieden met minder doelsoorten geringer is.

5.2. Inventarisaties van paddenstoelen in 2009

Bij het aanvullende veldwerk in november 2009 is dezelfde methode toegepast als hierboven beschreven. De aandacht was vooral gericht op vindplaatsen van nog niet genoteerde doelsoorten⁰⁸.

5.3. Gegevens over vaatplanten

Zoals reeds is aangegeven, is voor vaatplanten geen opdracht voor aanvullend veldwerk verstrekt. De hier gebruikte gegevens zijn overwegend afkomstig uit het omvangrijke databestand van de provincie. Tijdens ons veldwerk zijn incidenteel ook vindplaatsen van Rode-lijstsoorten onder de vaatplanten ingemeten en genoteerd. Deze gegevens zijn doorgegeven aan de provincie die ze heeft opgenomen in haar waarnemingenbestand. Verscheidene vindplaatsen waren daarin nog niet opgenomen of niet bekend sinds 1990.

Bij een controle van de plantengegevens door de provincie in januari 2010 ten behoeve van deze rapportage zijn enerzijds enkele waarnemingen toegevoegd die eerder over 't hoofd waren gezien en anderzijds enkele gegevens van voor 1990 uit het bestand verwijderd. Daardoor wijkt het aantal opgegeven plantensoorten voor sommige terreinen af van eerdere opgaven (bijlage 5). De selectie van terreinen met een totaal van twee of meer doelsoorten is hierdoor evenwel niet gewijzigd.

6. Resultaten en conclusies

6.1. Presentatie van de resultaten voor paddenstoelen

In bijlage 2 is voor alle WAV-gebieden aangegeven welke doelsoorten⁹⁶ en doelsoorten⁰⁸ daar vanaf 1999 zijn aangetroffen. Alleen de doelsoorten⁰⁸ zijn gebruikt voor het bepalen van het aantal doelsoorten in ieder WAV-gebied (bijlage 5) en daarom in de bijlage met **rood** aangegeven. Per terrein kunnen van één soort meerdere vindplaatsen worden vermeld. Bij elke vindplaats van een doelsoort is achtereenvolgens aangegeven:

- (1) het nummer van het WAV-gebied,
- (2, 3) de X- en Y-coördinaten van het betreffende kilometerhok,
- (4, 5) de wetenschappelijke en Nederlandse naam volgens het Overzicht van paddestoelen in Nederland (Arnolds et al., 1995),
- (6) de bedreigingscategorie volgens de Rode Lijst 1996 (Arnolds & Van Ommering, 1996),
- (7) de bedreigingscategorie volgens de Rode Lijst 2008 (Arnolds & Veerkamp, 2008)
- (8) aanwezigheid volgens het bestand van de PWD in de periode 1999-2007, (9) aanwezigheid tijdens veldwerk in 2008, in de meeste gevallen met een indicatie voor het aantal vruchtlichamen,
- (10) aanwezigheid tijdens veldwerk in 2009, in de meeste gevallen met een indicatie voor het aantal vruchtlichamen,
- (11, 12) indien bekend nauwkeurige X- en Y-coördinaten van de vindplaats.

6.2. Presentatie van de resultaten voor vaatplanten

In Bijlage 4 is voor alle WAV-gebieden aangegeven welke doelsoorten van vaatplanten er zijn aangetroffen in de periode 1990-2009 volgens het waarnemingenbestand van de provincie Drenthe, met enkele aanvullingen gedurende veldonderzoek in 2008 en 2009. In Bijlage 5 wordt het aantal doelsoorten voor elk WAV-gebied vermeld.

6.3. Presentatie van de resultaten voor de WAV-gebieden

In bijlage 5 zijn de resultaten voor paddenstoelen en vaatplanten voor alle Drentse WAV-gebieden geïntegreerd. Voor paddenstoelen zijn de resultaten van het vooronderzoek en het veldwerk in 2008 met de (thans achterhaalde) doelsoorten⁹⁶ integraal opgenomen om de gevolgen van de veranderingen in de loop van het project, zoals beschreven in hoofdstuk 2, inzichtelijk te maken. De kolommen 1-10 waren in het eerdere rapport over dit project reeds opgenomen (Arnolds, 2009). De kolommen 11-18 zijn nu toegevoegd. De belangrijkste conclusies zijn aangegeven in de kolommen 16-18. Daarom zijn deze kolommen **blauw** gemarkeerd.

Voor ieder WAV-gebied worden achtereenvolgens vermeld:

- (1) Het provinciale nummer van het WAV-gebied
- (2) Eventueel het aantal deelgebiedjes
- (3) De oppervlakte in ha
- (4) Het aantal km-hokken waarin een gebied is gelegen.
- (5) Het aantal doelsoorten⁹⁶ in de betreffende km-hokken volgens het bestand van de PWD in de periode 1999-2007;
- (6) Het aantal doelsoorten⁹⁶ daarvan dat (hoogst waarschijnlijk) binnen de gebiedsomgrenzing is aangetroffen;

- (7) Een schatting van de kans dat in een WAV-gebied tenminste twee doelsoorten⁹⁶ worden aangetroffen volgens het rapport over het vooronderzoek (zie § 4.3);
- (8) Al dan niet verricht veldwerk in 2008 op basis van de resultaten van het vooronderzoek (zie § 4.3);
- (9) Het aantal doelsoorten⁹⁶ dat is aangetroffen tijdens het veldonderzoek in 2008;
- (10) Het totale aantal bekende doelsoorten⁹⁶ in de periode 1999-2008 (som van kolommen 6 en 9),
- (11) Het totale aantal bekende doelsoorten⁰⁸ van paddenstoelen in de periode 1999-2008,
- (12) Het aantal doelsoorten vaatplanten in de periode 1990-2008 volgens opgave van de provincie,
- (13) Het totale aantal bekende doelsoorten in de periode 1990-2008 (som van kolommen 11 en 12),
- (14) Urgentie van aanvullend veldwerk aan paddenstoelen in 2009
- (15) Al dan niet verricht veldwerk in 2009 op basis van de resultaten van eerder onderzoek (kolom 13)
- (16) Het totale aantal bekende doelsoorten⁰⁸ van paddenstoelen in de periode 1999-2009,
- (17) Het aantal doelsoorten vaatplanten in de periode 1990-2009 volgens opgave van de provincie,
- (18) Het totale aantal bekende doelsoorten in de periode 1990-2009 (som van kolommen 16 en 17).

6.4. Het aantal doelsoorten in WAV-gebieden

In Tabel 1 is het aantal WAV-gebieden aangegeven met een bepaald aantal doelsoorten in enkele belangrijke fases van dit project.

Tabel 1. Aantallen WAV-terreinen met aantallen aangetroffen doelsoorten⁰⁸ van paddenstoelen (op grond van vooronderzoek, veldonderzoek in 2008 en 2009) en aantallen doelsoorten van vaatplanten.

Klasse van aantal doelsoorten per WAV-terrein	Aantal WAV-gebieden met bepaald aantal doelsoorten					
	Vooronderzoek paddenstoelen 1999-2007 en veldonderzoek 2008, doelsoorten ⁹⁶	Vooronderzoek paddenstoelen 1999-2007 en veldonderzoek 2008, doelsoorten ⁰⁸	Veldonderzoek paddenstoelen 2009	Totaal aantal doelsoorten ⁰⁸ paddenstoelen 1999-2009	Aantal doelsoorten planten 1990-2009	Totaal Aantal doelsoorten planten en paddenstoelen
0	114	147	7	140	193	125
1	23	42	10	31	38	25
2	37	35	12	47	17	41
3	28	15	6	21	11	20
4	18	14		14	4	18
5	18	5		5	2	14
6-9	21	6		6	4	20
10-20	5	4		4	0	4
>20	5	1		1	0	2
Totaal	269	269	35	269	269	269

Op basis van alleen paddenstoelen hebben uiteindelijk 140 terreinen (52%) geen doelsoorten⁰⁸, 31 terreinen (12%) één doelsoort⁰⁸ en 98 terreinen (36%) twee of meer doelsoorten⁰⁸ (Tabel 1, kolom 5) Op grond van gegevens over uitsluitend

vaatplanten hebben 193 terreinen (72%) geen doelsoorten, 38 terreinen (14%) één doelsoort en 38 terreinen (14%) twee of meer doelsoorten. Een combinatie van deze twee groepen brengt het aantal terreinen zonder doelsoorten op 125 (46%), met één doelsoort op 25 (9%) en met twee of meer doelsoorten op 119 (44%).

Topterreinen

Van de 269 onderzochte WAV-terreinen hebben er zes meer dan 10 doelsoorten.

S 170. Het Vagevuur bij Roden (43,96 ha): 23 doelsoorten, waarvan 17 paddenstoelen en 6 vaatplanten.

S302. Asserbosch in het centrum van Assen (91,82 ha): 21 doelsoorten, alle paddenstoelen

S20. Holtherzand ten oosten van Beilen (49,01 ha): 13 doelsoorten, waarvan 7 paddenstoelen en 6 vaatplanten

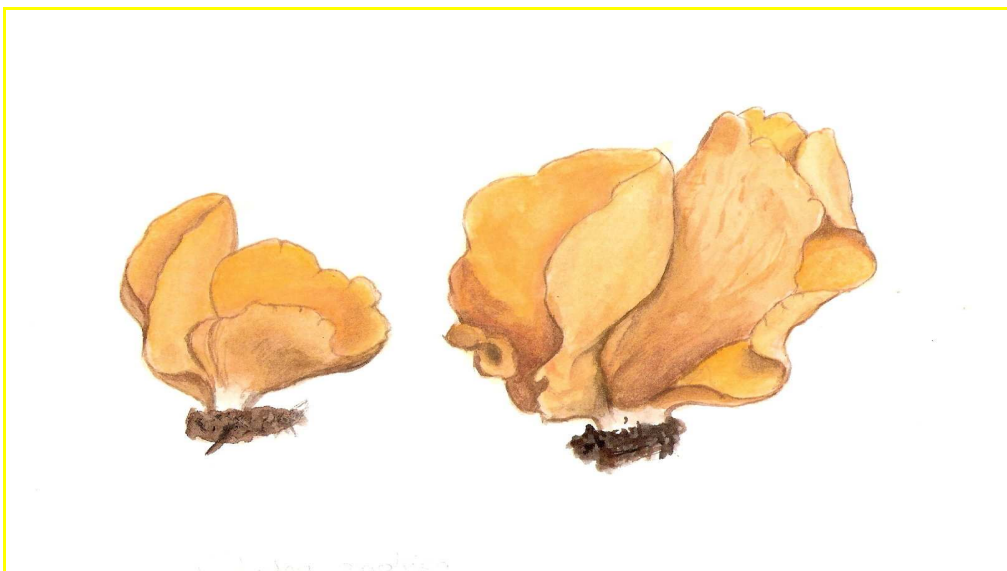
S163. De Kleibosch bij Foxwolde, zuidelijk gedeelte (8,23 ha.): 13 doelsoorten, alle paddenstoelen

S154. Natuurschoon bij Nietap (10,47 ha): 12 doelsoorten, alle paddenstoelen

S166. Vennebroek en De Braak bij Paterswolde (48,27ha): 12 doelsoorten, alle paddenstoelen.

Speciale vermelding verdient ook het terrein De Witten aan de oostkant van Baggelhuizen bij Assen (S310, 19,05 ha). Bij aanvang van dit onderzoek was hier geen enkele doelsoort bekend uit de plantenbestanden van de provincie of uit het paddenstoelenbestand van de PWD. Tijdens veldwerk in 2008 werden bij twee korte bezoeken 8 doelsoorten gevonden, alle paddenstoelen.

Deze gegevens bewijzen wel het nut van aanvullend veldwerk én de noodzaak om paddenstoelen als indicator-organismen in te schakelen.

Varkensoor, een zeldzame en kwetsbare bekerzwam van topterreinen

7. Evaluatie van de methodiek

7.1. Resultaten van vooronderzoek aan paddenstoelen

Uit een analyse van bestaande karteringsgegevens over paddenstoelen in 2008 kwamen slechts 42 WAV-gebieden (16%) met twee of meer soorten doelsoorten⁹⁶, minder dan van te voren verwacht. Dit werd veroorzaakt doordat lang niet alle terreinen voldoende intensief mycologisch waren onderzocht en doordat in het bestand vrijwel alle vindplaatsen op basis van kilometerhokken zijn vastgelegd. Dit laatste mag een aansporing zijn aan veldmycologen om waarnemingen van Rode lijstsoorten en andere bijzondere soorten in de toekomst met behulp van GPS nauwkeuriger vast te leggen.

Daarnaast werd op basis van het vooronderzoek de kans op het voorkomen van twee of meer doelsoorten in 43 gebieden (16%) zo gering geacht dat ze niet voor aanvullend veldwerk in aanmerking kwamen. In totaal is het veldwerk dus beperkt tot 184 gebieden, een reductie van 32% ten opzichte van de 269 geselecteerde gebieden.

7.2. Mycologisch veldwerk in 2008

Tijdens het vooronderzoek werd de kans ingeschat dat in de 227 te onderzoeken WAV-terreinen minimaal twee doelsoorten⁹⁶ zouden voorkomen. Hierbij werden vijf klassen onderscheiden (§ 4.4; Tabel 2). De 43 terreinen met een zeer geringe kans (< 10%) zijn niet nader onderzocht. Uit tabel 2 blijkt dat in de overige 184 terreinen een sterke correlatie bestaat tussen het aantal verwachte en het aantal daadwerkelijk gevonden doelsoorten: Van de 44 terreinen met een geschatte kans van 10-30% werden slechts in drie terreinen (7%) twee of meer doelsoorten aangetroffen; bij de 15 terreinen met een geschatte kans van meer dan 90% waren dit er 14 (93%). Bij de terreinen met minder uitgesproken verwachtingen lagen de waarden inderdaad tussen deze uitersten in (Tabel 2). De voorspellende waarde van ecologische eigenschappen van terreinen is voor ervaren mycologen dus groot, maar nooit 100%.

Tabel 2. Het verband tussen het op grond van het vooronderzoek verwachte aantal doelsoorten in de WAV-terreinen en het aantal gevonden soorten tijdens het veldwerk in 2008.

Vooronderzoek data in bestand 1999-2007		Veldonderzoek 2008		
Verwachting minstens 2 doelsoorten volgens vooronderzoek	Aantal Terreinen	Aantal terreinen met 0 of 1 doelsoorten	Aantal terreinen met 2 of meer doelsoorten	% terreinen met 2 of meer doelsoorten
< 10% (--)	43	Niet onderzocht		
10-30 % (-)	44	41	3	7
30-70 % (±)	69	35	34	49
70-90 % (+)	56	17	39	70
> 90% (++)	15	1	14	93
100 % (al bekend, +++)	42	Niet onderzocht		
Totaal	269	94	90	

7.3. Mycologisch veldwerk in 2009

Zoals in hoofdstuk 2 is uiteengezet, ontstonden door het in werking treden van een nieuwe Rode Lijst in 2008 nieuwe lacunes in kennis over het vóórkomen van doelsoorten van paddenstoelen. Daarom werd in 35 gebieden in 2009 aanvullend veldwerk verricht. Dat leidde ertoe dat in 18 (51%) van deze gebieden alsnog

tenminste twee doelsoorten⁰⁸ werden vastgesteld. Ook deze inventarisatieronde was dus zinvol en noodzakelijk voor een betrouwbaar resultaat.

7.4. Relaties tussen gegevens over vaatplanten en paddenstoelen

Uit de gegevens in tabel 1 blijkt dat de bijdrage van paddenstoelen aan het totale aantal doelsoorten⁰⁸ aanmerkelijk groter is dan die van de vaatplanten. Er is geen rechtstreekse relatie tussen deze aantallen. Het Asserbosch (S302) is het WAV-gebied met het hoogste aantal doelsoorten⁰⁸ bij paddenstoelen (21), maar onder de aanwezige planten zijn geen doelsoorten. Daarentegen hebben de terreinen met de grootste aantallen doelsoorten onder vaatplanten, het Doktersveen (S231) en het Bunnerveen (S182) met elk 7 plantensoorten, slechts 1 respectievelijk 2 doelsoorten⁰⁸ van paddenstoelen. Het Vagevuur (S170) combineert juist zeer hoge aantallen doelsoorten onder paddenstoelen (17) en planten (6).

De relatie tussen aantallen doelsoorten van planten en paddenstoelen is nader uitgewerkt in tabel 3 voor verschillende typen terreinen. Het aandeel WAV-gebieden met twee of meer doelsoorten bij planten ligt in heide, venen en graslanden tussen 57 en 70%, maar is in bossen met 13 % zeer laag. Daar zijn juist paddenstoelen erg belangrijk met een score van 87%. Dat wordt veroorzaakt door het relatief geringe aantal plantensoorten in bossen en het kleine aandeel van ammoniak gevoelige Rode-lijstsoorten. Daarentegen is de diversiteit aan paddenstoelen in bossen zeer groot en is het aandeel van voor ammoniak gevoelige doelsoorten aanzienlijk.

Acht terreinen (7%) komen aan de norm van twee voor ammoniak gevoelige soorten door een combinatie van één plantensoort en één paddenstoel, bijna allemaal bosgebieden.

Tabel 3. Aantal WAV-gebieden met twee of meer doelsoorten op grond van vaatplanten of paddenstoelen voor verschillende typen terreinen.

Type habitat	Aantal WAV-gebieden met 2 of meer doelsoorten				
	Bossen	Heide	Hoogveen en vennen	Graslanden	Alle biotopen samen
Aantal gebieden	67	23	19	10	119
Vaatplanten	9 (13%)	12 (57%)	12 (63%)	7 (70%)	49 (41%)
Paddenstoelen	58 (87%)	21 (91%)	14 (74%)	6 (60%)	99 (83%)
Alleen met combinatie (1 plant en 1 paddenstoel)	7 (10%)	1 (5%)	-	-	8 (7%)

Het is verrassender dat ook in heideterreinen paddenstoelen als doelsoorten voor de WAV aanmerkelijk belangrijker zijn dan vaatplanten. In veentjes en vennen en in graslanden dragen beide groepen organismen ongeveer even veel bij aan de doelsoorten voor de WAV.

De eindconclusie is dus dat bij de evaluatie van natuurwaarden ten behoeve van de WAV paddenstoelen een bijzonder belangrijke rol spelen als indicatororganismen en dat een evaluatie van bossen en heidevegetaties zonder deze groep onvolledig en onbetrouwbaar is.

8. Literatuur

Arnolds, E. 2008. Paddenstoelen in WAV-gebieden in Drenthe - Vooronderzoek op basis van geregistreerde waarnemingen. Intern rapport Provincie Drenthe, Assen.

Arnolds, E. 2009. Paddenstoelen in WAV-gebieden in Drenthe. Rapport Provincie Drenthe, Assen.

Arnolds, E. & R. Chrispijn. 2007. Paddenstoelen in WAV-gebieden in Overijssel. Intern rapport Provincie Overijssel, Zwolle.

Arnolds, E. & R. Enzlin. 2006. Over volledigheid en representativiteit van de paddenstoelenkartering in Drenthe. *Coolia* 49: 125-134.

Arnolds, E. & G. van Ommering. 1996. Bedreigde en kwetsbare paddestoelen in Nederland. Toelichting op de Rode Lijst. IKC Natuurbeheer, Wageningen.

Arnolds, E. & M. Veerkamp, 2008. Basisrapport Rode Lijst Paddenstoelen. Nederlandse Mycologische Vereniging Utrecht.

Bremer, P. 2007. Voor ammoniak gevoelige Rode Lijst soorten in kleinere bossen en natuurgebieden binnen de Ecologische hoofdstructuur van Overijssel. Interne rapportage Provincie Overijssel, Team BABU.

Ellenberg, H., H.E. Weber, R. Düll, V. Wirth, W. Werner & D. Poulissen. 1992. Zeigerwerte von Pflanzen in Mitteleuropa, 2. Auflage. *Scripta Geobotanica* 18.

Kuyper, Th.W. & E. Arnolds. 1996. Flora en Fauna 2030 – Fase III. Deelrapport Paddenstoelen. Nederlandse Mycologische Vereniging, Beilen & De Vlinderstichting, Wageningen.

Meijden, R. van der, B. Odé, C. Groen, J. Witte & D. Bal. 2000. Bedreigde en kwetsbare vaatplanten in Nederland. Basisrapport met voorstel voor de Rode Lijst. *Gorteria* 26: 85-20.

Veenmosgordijnzwam, een bedreigde soort van zeer voedselarme berkenbroekbossen

BIJLAGE 4

AANTALLEN DOELSOORTEN IN WAV GEBIEDEN DRENTHE

Aantallen doelsoorten van paddenstoelen en vaatplanten in WAV-gebieden in Drenthe.

Gebieden				FASE 1 2007			FASE 2 2008			FASE 3 2009			FASE 4, 5. 2009			Omschrijving gebied	
Nummer WAV-gebied	Aantal gebiedjes	Oppervlakte (ha)	Gelegen in aantal km_blokken	Aantal doelsoorten in km-hokken 1999-2007	Aantal doelsoorten in gebied 1999-2007	Waarschijnlijkheid 2 of meer doelsoorten vooronderzoek	Urgentie veldonderzoek op grond van vooronderzoek in 2008	Aantal doelsoorten 2008 veldonderzoek	Totaal aantal doelsoorten paddestoelen 1999-2008 RL 1996	Totaal aantal doelsoorten paddestoelen RL 2008	Aantal doelsoorten vaatplanten 2008	Doelsoorten planten en paddestoelen 2008	Wenselijkheid aanvullend veldonderzoek in 2009	Aantal doelsoorten paddestoelen 1999-2009	Aantal doelsoorten vaatplanten 1990-2009, herzien		Doelsoorten planten en paddestoelen 1990-2009
S1	1	1,25	1	2	0	±	+	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten W van Odoorn
S10	1	5,72	3	3	0	±	+	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten W van Wilhelminaoord
S100	1	6,13	1	1	0	±	+	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten N van Schimmelij
S101	1	6,08	1	13	?	±	+	2	2	0	0	0	-	0	0	0	Bosje ten NO van Hollandscheveld
S102	1	15,80	2	6	5	+	++	2	5	1	0	1	+	2	0	2	Bosje ten O van Schimmelij
S103	1	10,05	2	1	0	±	+	0	1	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten N van Schimmelij
S104	1	1,35	1	6	0	±	+	1	1	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten O van Schimmelij
S105	1	8,34	2	12	6	+++	0		6	1	0	1	+	2	0	2	Echten, huis te Echten zuid
S107	1	4,47	1	11	?	±	+	6	6	4	0	4	ok	4	0	4	Bosje ten O van Hollandscheveld
S112	1	11,13	2	2	?	+	++	1	1	1	0	1	nvt	1	0	1	Bosje ten NW van Alteveer
S113	1	27,82	2	0	0	±	+	4	4	3	0	3	ok	3	0	3	Bos tussen Dalerpeel en Nieuwlande
S114	1	5,97	2	0	0	±	+	2	2	1	0	1	+	1	0	1	Bos tussen Dalerpeel en Nieuwlande
S115	1	4,59	1	0	0	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Grasland langs Reest ten Z van Meppel
S116	1	31,06	4	0	0	-	±	1	1	1	0	1	nvt	1	0	1	Grasland langs Reest ten Z van Meppel
S117	1	32,84	5	10	6	+++	0		6	2	0	2	ok	2	0	2	Bos ten N van Zuidwolde
S120	1	6,98	1	0	0	-	±	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje bij Schiphorst, Meppel
S121	1	7,88	2	0	0	-	±	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje bij Schiphorst, Meppel
S125	1	6,15	2	1	0	-	±	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten O van Schoonebeek
S126	2	32,81	4	2	2	+++	0		2	1	0	1	+	1	0	1	Bos ten O van Schoonebeek
S127	1	1,61	1	2	0	-	±	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten O van Zuidwolde
S13	1	13,90	2	2	2	+++	0		2	1	0	1	+	2	0	2	Vledder, Zuiderveld

S130	1	2,71	2	0	0	-	±	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten O van Schoonebeek
S131	1	0,60	2	0	0	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten Z van Stieltjeskanaal
S132	1	7,87	2	0	0	±	+	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten O van Schoonebeek
S134	1	34,45	3	0	0	+	++	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bos ten O van Schoonebeek
S135	1	1,14	2	1	0	-	±	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten Z van Stieltjeskanaal
S136	1	4,04	1	1	0	±	+	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten Z van Stieltjeskanaal
S137	1	30,67	3	1	1	+	++	2	3	1	0	1	+	3	0	3	Bos en grasland ten O van De Wijk
S138	2	27,53	4	1	1	++	++	3	3	3	2	5	ok	3	2	5	Katshaar ten Z van Stieltjeskanaal
S139	1	14,54	1	0	0	±	+	2	2	0	0	0	+-	2	0	2	De Slagen ten O van Zuidwolde
S14	1	12,69	2	5	?	+	++	3	3	1	0	1	+-	1	0	1	Bos ten N van Frederiksoord
S141	1	8,19	2	1	0	-	±	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Grasland langs Reest bij De Stapel
S142	1	23,39	2	0	0	±	+	3	3	0	0	0	+-	0	0	0	De Slagen ten O van Zuidwolde
S143	1	16,26	4	1	0	+	++	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bos ten O van De Stapel
S144	2	29,94	4	1	0	+	++	2	2	0	0	0	+	0	0	0	Bos ten Z van Zuidwolde
S145	1	8,47	2	0	0	-	±	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	De Slagen ten O van Zuidwolde
S146	1	12,10	2	2	1	+	++	4	4	3	0	3	ok	3	0	3	Het Zwarte Gat ten O van Zuidwolde
S147	1	5,76	2	0	0	--	-	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Grasland langs Reest bij De Stapel
S148	2	13,21	3	1	?	+	++	1	1	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosjes bij Drogt en Bazuin
S149	1	5,27	2	2	1	±	+	5	5	2	0	2	ok	2	0	2	Bosje bij Zwarte Gat, Zuidwolde
S15	1	8,11	1	0	0	±	+	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten O van Orvelte
S150	1	12,47	2	2	1	+	++	0	1	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten Z van Zuidwolde
S151	1	9,75	2	3	3	+++	0		3	0	0	0	+-	0	0	0	Bosje ten O van Pieperij
S152	3	38,13	5	7	3	+++	0		3	0	0	0	+-	0	0	0	Bosjes ten N van Nolde
S153	1	23,69	4	5	?	+	++	6	6	5	0	5	ok	5	0	5	Wolderveld ten W van Nolde
S155	2	40,20	4	9	?	++	++	2	2	1	0	1	+	2	0	2	Meeuwenveen e.o. ten N van Nolde
S156	1	24,77	4	1	0	±	+	2	2	2	2	4	ok	2	2	4	Graslanden langs Reest Schrapveen
S157	1	11,92	2	0	0	-	±	0	0	0	1	1	nvt	0	1	1	Moeras ten Z van Vuile Riete
S16	1	6,55	2	17	?	±	+	2	2	2	2	4	ok	2	3	5	Bosjes ten N van Holthe, Beilen
S160	1	11,29	2	1	1	++	++	5	6	4	1	5	ok	4	1	5	Bos ten N van Paterswolde
S161	1	8,66	2	12	7	+++	0		7	4	0	4	ok	4	0	4	Foxwolde, Kleibosch noord
S162	1	0,24	1	12	?	-	±	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Foxwolde, bosje bij Kleibosch
S163	1	8,23	3	27	24	+++	0		24	13	0	13	ok	13	0	13	Foxwolde, Kleibosch zuid
S164	1	10,47	1	22	22	+++	0		22	12	0	12	ok	12	0	12	Nietap, Natuurschoon
S165	1	0,34	1	20	?	-	±	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Foxwolde, houtwal ten Z van Kleibosch
S166	2	48,27	4	21	21	+++	0		21	12	0	12	ok	12	0	12	Paterswolde, Vennebroek en De Braak
S167	1	0,10	1	6	0	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Houtwal ten O van Foxwolde
S168	1	88,83	4	9	9	+++	0		9	5	1	6	ok	5	1	6	Paterswolde, Vosbergen e.o
S169	1	0,14	2	5	0	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Wal ten O van Roden
S17	1	2,30	1	4	?	±	+	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten O van Odoorn
S170	6	43,96	4	30	30	+++	0		30	17	5	22	ok	17	6	23	Roden, Vagevuur
S171	1	0,14	1	0	0	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Wal ten O van Roden
S172	1	0,10	1	0	0	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Wal ten O van Roden
S173	1	0,06	1	0	0	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Wal ten O van Roden
S174	1	0,05	1	0	0	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Wal ten O van Roden
S175	1	0,17	2	0	0	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Wal ten O van Roden
S176	1	0,11	1	0	0	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Wal ten O van Roden
S177	4	1,15	2	9	?	±	+	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Wallen ten O van Roden
S178	1	0,46	1	9	?	-	±	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten O van Roden
S18	1	13,65	4	2	?	+	++	1	1	1	2	3	ok	1	1	2	Bosje ten N van Nijensleek
S181	1	6,02	2	6	0	±	+	5	5	3	0	3	ok	3	0	3	Bosje ten N van Lieveren
S182	1	49,90	4	3	3	+++	0		3	2	7	9	ok	2	7	9	Bunne, Bunnerveen
S183	1	2,83	2	6	?	±	+	6	6	3	0	3	ok	3	0	3	Bosje ten N van Lieveren

S186	1	14,46	4	0	0	+	++	7	7	4	0	4	ok	4	0	4	Lieveren, Lieverderbosch
S188	1	2,30	1	0	0	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Midlaren, De Bloemert
S189	1	0,06	1	0	0	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Wal ten N van Lieveren
S19	1	1,05	1	4	?	-	±	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten O van Odoorn
S191	2	3,64	1	1	0	+	++	1	1	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje bij Roderesch
S192	1	0,33	2	0	0	-	±	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Wallen bij Lieveren
S193	1	0,06	1	0	0	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Wal ten O van Lieveren
S195	1	31,68	4	0	0	+	++	3	3	2	5	7	ok	2	5	7	Hondstong ten N van Vries
S196	4	0,67	2	0	0	-	±	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Singels bij Alteveer
S197	1	0,32	1	0	0	-	±	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Singels bij Alteveer
S198	1	0,90	1	3	?	-	±	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten noorden van Zuidlaren
S199	1	12,49	1	0	0	+	++	3	3	2	1	3	ok	2	1	3	Bunne, heide rond Stuifgat
S2	1	25,55	3	8	6	+++	0		6	0	1	1	+	2	1	3	Bos ten O van Wilhelminaord
S20	2	49,01	4	9	9	+++	0		9	7	5	12	ok	7	6	13	Beilen, Holtherzand
S200	2	6,37	1	0	0	±	+	2	2	0	1	1	+	1	1	2	Bosje ten Z van Alteveer
S201	1	11,86	2	0	0	+	++	2	2	2	2	4	ok	2	2	4	Bunne, Bongeveen
S202	1	12,32	2	0	0	±	+	1	1	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten N van Steenberg
S204	2	23,11	3	0	0	±	+	3	3	1	5	6	ok	1	3	4	Langelo, broeklanden Oostervoortsche Diepje
S205	1	1,04	1	0	0	-	±	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Langelo, bosje bij Oostervoortsche Diepje
S206	1	1,73	1	0	0	-	±	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten Z van Alteveer
S207	3	6,31	2	2	?	±	+	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Amerika, bosje bij RONO strand
S208	1	7,19	4	0	0	-	±	2	2	2	0	2	ok	2	0	2	Hunze meander ten N van De Groeve
S210	1	0,76	2	0	0	±	+	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Houtwallen bij Langelo
S211	1	1,81	1	6	0	±	+	1	1	1	2	3	ok	1	2	3	Bosje ten N van Vries
S212	1	0,74	1	0	0	±	+	1	1	0	1	1	nvt	0	1	1	Houtwallen bij Langelo
S213	1	1,00	1	3	0	-	±	0	0	0	1	1	nvt	0	1	1	Bosje ten N van Vries
S214	1	1,97	2	2	0	±	+	2	2	2	2	4	ok	2	1	3	Bosje en wal ten n van Norg
S215	2	0,18	0	2	0	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Wallen ten W van Langelo
S216	1	0,08	1	2	0	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Wallen ten W van Langelo
S217	1	0,32	1	2	0	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Wallen ten W van Langelo
S218	1	14,66	2	6	3	+	++	1	4	4	2	6	ok	4	2	6	Stijfveen bij Vries
S219	1	0,07	1	2	0	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Wallen ten W van Langelo
S22	1	44,61	3	3	3	+++	0		3	3	3	6	ok	3	3	6	Westerbork, heide en bosje Boekweitenplas
S220	1	2,70	2	9	?	+	++	4	4	2	2	4	ok	2	2	4	Bosje ten N van Vries
S221	1	0,88	1	3	?	-	±	0	0	0	1	1	nvt	0	1	1	Bosje ten N van Vries
S222	1	0,07	1	2	0	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Wallen ten W van Langelo
S224	1	0,35	2	1	0	-	±	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Wal langs weg ten N van Norg
S225	1	0,28	2	0	0	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Wallen ten W van Langelo
S226	1	13,03	1	8	3	+	++	2	5	1	0	1	+	1	0	1	Zuidlaren, Dennenoord
S227	1	0,19	1	9	0	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Houtwal ten N van Een
S228	1	0,74	2	9	0	-	±	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Houtwal ten N van Een
S23	1	25,04	3	1	1	++	++	5	5	4	2	6	ok	4	1	5	Heide ten NO van Wittelte
S230	1	5,52	2	4	?	±	+	2	2	2	0	2	ok	2	0	2	Bosje ten Z van Amerika
S231	1	7,41	2	2	?	+	++	2	2	1	7	8	ok	1	7	8	Donderen, Doktersveen
S232	1	5,25	1	2	?	+	++	1	1	1	7	8	ok	1	3	4	Donderen, Langaarsveen
S233	1	0,19	2	6	0	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Houtwal ten NO van Norg
S234	1	6,02	2	2	?	±	+	2	2	1	0	1	+	3	0	3	Bosje bij Een-west
S235	1	11,45	2	10	5	+	++	1	6	5	1	6	ok	5	1	6	Bosje ten W van Vries
S237	1	0,14	1	1	0	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Wal ten Z van Langelo
S239	1	0,03	1	1	0	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Wal ten Z van Langelo

S24	1	11,79	3	1	0	±	+	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten O van Orvelte
S240	1	0,66	1	1	?	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Zuidlaren, bosje bij Schuilingsoord
S241	1	0,25	3	5	0	-	±	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Wal langs weg ten NO van Norg
S243	1	1,29	2	8	?	-	±	0	0	0	1	1	nvt	0	1	1	Zuidlaren, bosje bij Schuilingsoord
S244	2	0,35	3	2	0	-	±	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Wal langs weg ten W van Norg
S245	1	0,39	2	2	0	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	ten W van Vries
S246	1	1,55	1	2	?	±	+	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten W van Norg
S247	1	12,19	2	1	1	+	++	2	2	1	4	5	ok	1	4	5	Holtveen ten W van Vries
S248	2	14,29	2	9	?	±	+	2	2	0	2	2	ok	0	2	2	Zuidlaren, bosje bij Schuilingsoord
S249	1	2,62	1	2	?	±	+	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten W van Norg
S25	1	6,17	2	1	0	±	+	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten O van Orvelte
S250	1	0,21	2	3	0	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Houtwal ten Z van Een
S251	1	0,33	1	8	?	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Zuidlaren, bosje bij Schuilingsoord
S252	2	0,57	1	3	?	-	±	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Peest, bosje in Peestermade
S253	3	31,61	4	6	4	+++	0		4	2	3	5	ok	2	1	3	Bos ten N van Peest
S254	1	0,11	1	3	0	--	-		0	0	1	1	nvt	0	1	1	Houtwal ten O van Norg
S255	1	12,82	3	4	?	++	++	5	5	4	3	7	ok	4	3	7	Witveen bij Zeegse
S257	1	4,96	2	1	0	±	+	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten W van Vries
S258	1	0,15	2	3	0	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Wal ten n van Peest
S259	1	0,16	2	3	0	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Wal ten n van Peest
S26	1	29,16	2	0	0	+	++	0	0	0	1	1	nvt	0	1	1	Orvelte, Weesplagen
S260	1	0,65	1	3	0	-	±	1	1	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten n van Peest
S262	3	1,03	2	31	?	±	+	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten NW van Westerveelde
S263	1	6,05	1	7	7	+++	0		7	7	0	7	ok	7	0	7	Nieuw Annerveen, Hunze duintjes
S264	1	0,06	1	1	0	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Houtwal ten NW van Westerveelde
S265	1	0,07	1	3	0	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Houtwal ten N van Peest
S266	1	0,15	2	4	0	-	±	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Wal langs weg ten W van Westerveelde
S267	1	0,05	1	1	0	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Houtwal ten O van Peest
S268	1	1,53	1	4	?	±	+	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten NW van Westerveelde
S27	1	6,89	1	1	1	+	++	5	5	5	3	8	ok	5	4	9	Heitje ten N van Wittelte
S270	2	49,49	5	7	1	++	++	4	5	2	3	5	ok	2	3	5	Zeijen, Zeijer Strubben
S272	3	8,43	3	1	1	+	++	5	6	3	0	3	ok	3	0	3	Bosje ten NW van Westerveelde
S273	1	0,32	1	0	0	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje bij Westerveelde
S274	1	4,88	1	0	0	±	+	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten O van Westerveelde
S275	1	0,36	3	0	0	-	±	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Houtwal ten Z van Westerveelde
S276	1	0,23	2	0	0	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Houtwal ten Z van Westerveelde
S278	1	35,14	4	14	8	+++	0		8	2	0	2	ok	2	0	2	Veenhuizen, omgeving Esserheem
S279	2	5,38	1	0	0	±	+	4	4	2	0	2	ok	2	0	2	Veenhuizen, Hulsebosch
S28	1	0,74	1	7	?	-	±	1	1	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten Z van Valthe
S280	1	3,58	1	6	?	+	++	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten O van Veenhuizen
S281	1	0,07	1	6	0	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Houtwal bij Zuidvelde
S282	1	15,12	4	8	5	+++	0		5	0	0	0	+	0	0	0	Bos ten W van Veenhuizen
S283	8	144,72	10	14	11	+++	0		11	1	1	2	ok	1	1	2	Bossen tussen Veenhuizen en Westerveelde
S284	1	21,83	3	8	?	+	++	3	3	2	0	2	ok	2	0	2	Bos ten N van Eext
S285	5	1,04	2	1	0	-	±	0	0	0	1	1	nvt	0	1	1	Wallen ten N van Huis ter Heide
S287	1	31,57	5	3	3	+++	0		3	1	0	1	+	3	0	3	Bos ten W van Huis ter Heide
S288	1	4,38	1	0	0	±	+	1	1	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten NW van Huis ter Heide
S29	1	0,21	1	7	0	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten Z van Valthe
S292	1	3,02	2	0	0	±	+	1	1	1	0	1	nvt	1	0	1	Bosje ten NW van Huis ter Heide
S293	1	47,86	3	7	7	+++	0		7	6	0	6	ok	6	1	7	Gieten, Zwanenmeer
S294	1	8,86	2	2	2	+++	0		2	0	0	0	+-	1	2	3	Bosje ten N van Zeijerveen

S297	2	16,72	3	1	1	+	++	2	2	2	0	2	ok	2	0	2	Bosje bij Gasselter Nijveensche Mond
S298	1	7,42	3	15	?	+	++	0	0	0	1	1	nvt	0	1	1	Bosje ten O van Anderen
S3	1	3,38	1	3	?	±	+	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten N van Valthe
S30	1	27,76	2	0	0	±	+	3	3	2	1	3	ok	2	1	3	Petgaten bij Wapserveen
S300	1	6,13	2	1	0	-	±	2	2	2	0	2	ok	2	0	2	Bosje bij Norgervaart
S302	1	91,82	4	42	39	+++	0		39	21	0	21	ok	21	0	21	Assen, Asserbosch
S303	1	19,05	2	4	?	+	++	11	11	8	0	8	ok	8	0	8	Assen, De Witten
S308	1	10,34	2	9	3	+++	0		3	1	1	2	ok	1	1	2	Rolde, Westersche Veld
S31	1	0,39	1	0	0	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten Z van Valthe
S310	1	19,76	2	17	?	++	++	10	10	4	2	6	ok	4	2	6	Rolde, Westersche Veld
S311	1	21,95	4	17	?	++	++	3	3	2	1	3	ok	2	1	3	Rolde, Westersche Veld
S313	1	24,29	2	17	?	++	++	6	6	5	1	6	ok	5	1	6	Rolde, Westersche Veld
S315	1	27,29	3	2	2	+++	0		2	2	3	5	ok	2	3	5	Rolderveld ten n van Grolloo
S316	1	25,51	2	0	0	++	++	4	4	0	0	0	+-	2	0	2	Smilde, Hardersbos
S317	2	23,20	2	3	3	+++	0		3	2	0	2	ok	2	0	2	Bos ten W van Papenvoort
S32	1	5,41	2	0	0	±	+	2	2	1	0	1	+-	3	0	3	Wapserveen, petgaten
S320	1	6,67	2	1	0	+	++	2	2	0	0	0	+-	0	0	0	Bosje ten O van Smilde
S321	1	4,03	4	0	0	-	±	4	4	4	0	4	ok	4	0	4	Grasland ten NO van Amen
S323	1	8,62	1	4	?	±	+	2	2	1	0	1	+-	2	0	2	Bosje bij Bronneger
S324	1	7,44	2	0	0	+	++	2	2	1	2	3	ok	1	2	3	Bosje ten N van Grolloo
S325	1	43,56	4	5	5	+++	0		5	3	2	5	ok	3	2	5	Smilde, Kyllots Bos
S326	2	10,47	2	4	4	+++	0		4	4	0	4	ok	4	0	4	Heitje bij Bronneger
S327	1	2,66	2	4	0	±	+	1	1	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje bij Bronneger
S328	1	0,18	1	4	0	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Wal bij Bronniger
S329	1	9,96	3	3	3	+++	0		3	2	1	3	ok	2	2	4	Bosje ten W van Grolloo
S33	1	7,17	2	2	2	+++	0		2	1	1	2	ok	1	1	2	Zandgat bij Eursinge, Westerbork
S330	1	6,20	2	1	?	+	++	2	2	1	0	1	+-	3	0	3	Bosje bij Laaghalerveen
S332	1	10,33	3	6	?	++	++	1	1	1	1	2	ok	1	1	2	Bosje ten O van Borger
S333	1	38,03	1	12	6	+++	0		6	2	0	2	ok	2	0	2	Hooghalen, Witte Zand
S334	1	27,17	4	4	?	++	++	3	3	2	3	5	ok	2	3	5	Bos ten O van Grolloo
S336	1	23,75	3	3	?	++	++	4	4	3	0	3	ok	3	1	4	Schoonloo, Schoonloër Strubben
S338	1	1,37	1	2	0	-	±	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Oranje, veentje bij Diependal
S341	1	6,14	2	1	1	+	++	0	1	1	0	1	nvt	1	0	1	Smilde, Oosterveld
S344	1	10,52	2	1	1	+	++	2	2	2	3	5	ok	2	3	5	Brunstinge, heitje langs autoweg
S345	1	45,81	5	4	3	+++	0		3	3	2	5	ok	3	4	7	Elp, Elperveld
S346	1	4,92	2	6	?	+	++	0	0	0	1	1	nvt	0	1	1	Bosje bij Eesergroen
S347	1	2,83	2	12	?	+	++	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje bij Eesergroen
S35	1	6,32	2	0	0	+	++	5	5	3	2	5	ok	3	2	5	Bruntinge, bosje zuidrand Scharreveld
S350	1	21,71	1	2	?	+	++	5	5	2	0	2	ok	2	0	2	Bos ten Z van Exloo
S352	1	7,03	4	5	0	-	±	0	0	0	2	2	ok	0	2	2	Grasland ten O van Vledder
S355	1	11,73	4	1	0	±	+	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bos en grasland ten O van Vledder
S356	1	5,55	1	1	?	±	+	2	2	0	0	0	-	0	0	0	Bosje ten NW van Wilhelminaoord
S357	2	1,56	1	13	0	±	+	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten NO van Odoorn
S358	1	0,99	1	18	0	-	±	0	0	0	1	1	nvt	0	1	1	Bosje ten N van Odoorn
S359	1	11,64	1	1	1	+	++	4	4	3	1	4	ok	3	1	4	Bosje ten NO van Wilhelminaoord
S360	2	23,83	2	1	1	+	++	1	1	0	0	0	nvt	0	0	0	Bos in Westerbork
S361	1	1,44	1	18	0	-	±	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten N van Odoorn
S363	1	3,99	2	13	0	+	++	3	3	3	2	5	ok	3	2	5	Bosje en heitje ten NO van Odoorn
S364	1	5,78	3	0	0	±	+	2	2	2	0	2	ok	2	0	2	Bosje ten NW van Wilhelminaoord
S365	1	34,68	4	0	0	+	++	6	6	4	2	6	ok	4	2	6	Bos ten W van Wilhelminaoord
S366	2	12,68	2	5	5	+++	0		5	0	0	0	+	1	0	1	Bosje ten O van Odoorn
S37	1	6,84	1	1	?	±	+	2	2	1	0	1	+-	1	0	1	Wijster, westkant Vossenbergh

S374	1	10,57	3	0	0	+	++	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje en veentje ten W van Steenberg
S4	1	25,23	4	0	0	+	++	3	3	1	0	0	+-	2	0	2	Bos ten N van Wilhelminaoord
S40	1	0,22	1	0	0	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Ten Z van Kleindijk
S41	1	24,03	3	0	0	±	+	2	2	1	0	1	+-	1	0	1	Wijster, Zuidwesthoek Vossenber
S42	1	1,68	1	0	0	±	+	1	1	1	3	4	ok	1	3	4	Wijster, veentje ten N van Vossenber
S43	1	8,41	2	0	0	-	±	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bruntinge, bos in Hamstukken
S46	1	22,80	2	8	5	+++	0		5	3	1	4	ok	3	1	4	Emmen, Emmerschans
S48	1	5,41	2	0	0	±	+	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Wijster, Altinghorst
S5	1	31,01	2	13	?	+	++	3	3	0	3	3	ok	0	2	2	Bos ten W van Vledder
S50	1	10,21	2	0	0	-	±	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje op veen ten O van Emmen
S53	1	15,14	2	0	0	-	±	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje op veen ten O van Emmen
S54	2	33,77	4	5	5	±	+		5	2	1	3	ok	2	1	3	Uffelte, Rheebruggen
S55	1	24,30	2	1	1	+	++	4	5	4	0	4	ok	4	0	4	Pesse, Zwarte Water
S56	1	40,20	2	3	3	+++	0		3	0	1	1	+	3	5	8	Pesse, Nuilerveld
S57	1	18,20	1	22	15	+++	0		15	8	0	8	ok	8	0	8	Havelte, Het Schier
S59	1	5,28	1	5	?	±	+	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Uffelte, bosje bij Rheebruggen
S6	1	0,50	1	3	0	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Ten N van Valthe
S64	1	7,16	1	1	1	+	++	4	4	3	4	7	ok	3	4	7	Ruinen, Zure Venen noord
S66	1	9,07	4	1	1	+	++	3	4	1	1	2	ok	1	1	2	Bosje ten N van Oosterhesselen
S67	1	6,68	2	0	0	±	+	1	1	1	3	4	ok	1	3	4	Ruinen, Zure Venen zuid
S7	1	7,79	1	3	?	+	++	1	1	1	0	1	nvt	1	0	1	Bosje ten N van Valthe
S70	1	8,71	2	3	?	±	+	2	2	1	0	1	+	1	0	1	Bosje ten Z van Uffelte
S72	1	11,29	2	0	0	±	+	3	3	1	1	2	ok	1	1	2	Bosje ten N van Zwartschaap
S73	1	7,81	1	3	?	+	++	3	3	0	0	0	+-	0	0	0	Bosje ten Z van Uffelte
S76	1	32,32	4	10	9	+++	0		9	4	0	4	ok	4	0	4	Havelte, omgeving Overcinge
S77	1	6,65	2	5	?	±	+	2	2	1	0	1	+-	2	0	2	Erm, stukje Noordbargerbosch
S81	1	7,35	1	0	0	±	+	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten O van Oosterhesselen
S82	1	6,00	2	10	?	±	+	2	2	0	0	0	-	0	0	0	Bosje ten N van Tiendeveen
S84	1	29,57	3	14	14	+++	0		14	9	0	9	ok	9	0	9	Stuifzand, Kremboongbos
S86	2	7,87	3	8	?	±	+	4	4	2	0	2	ok	2	0	2	Bosje ten N van Tiendeveen
S87	1	36,59	4	4	4	+++	0		4	1	0	1	+	2	0	2	Bos ten O van Stuifzand
S88	1	23,21	3	2	?	+	++	5	5	4	1	5	ok	4	1	5	Bos ten Z van Erm
S89	3	18,12	5	5	1	+	++	4	4	1	1	2	ok	1	1	2	Bos ten Z van Zwartschaap
S9	1	5,40	2	0	0	±	+	4	4	2	0	2	ok	2	0	2	Bosje ten W van Wilhelminaoord
S90	1	0,48	1	0	0	--	-		0	0	0	0	nvt	0	0	0	Wal ten Z van Erm
S91	4	15,23	2	1	1	++	++	5	5	1	0	1	+	2	0	2	Bos tussen Stuifzand en Hoogeveen
S92	1	4,11	1	0	0	±	+	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten N van Zwinderen
S93	2	20,57	2	6	?	+	++	4	4	2	0	2	ok	2	0	2	Bos ten N van Echten
S94	1	8,66	2	8	1	++	++	2	3	0	0	0	-	0	0	0	Bosje ten O van Schimmelarij
S96	1	5,98	2	2	?	±	+	3	3	0	1	1	-	0	1	1	Bosje ten O van Echten
S97	1	12,38	2	12	7	+++	0		7	2	0	2	ok	2	0	2	Echten, huis te Echten noord
S98	1	6,39	1	2	?	±	+	2	2	2	0	2	ok	2	0	2	Bosje ten n van Hollandscheveld
S99	1	1,81	1	1	0	-	±	0	0	0	0	0	nvt	0	0	0	Bosje ten N van Schimmelarij

BIJLAGE 5

AANVULLENDE INFORMATIE OVER GEVOELIGHEID VOOR VERZURING

Aanvullende informatie over gevoeligheid voor verzuring

De criteria 'gevoeligheid voor ammoniak' en 'aanwezige natuurwaarden' zijn redelijk uitgebreid belicht in de hoofdtekst van het advies. Maar om de afwegingscriteria goed te kunnen toepassen is het noodzakelijk om te beschikken over de juiste en meest recente (wetenschappelijk onderbouwde) informatie. De informatie die in het kader van dit proces beschikbaar was en is toegepast wordt hierna toegelicht.

Voor de indeling en de beoordeling van de verschillende natuurdoeltypen wordt standaard verwezen naar het Handboek Natuurdoeltypen uit 2001, als zijnde de meest recente wetenschappelijke inzichten. Echter, in 2007 is een tweetal rapporten gepubliceerd, waarin recentere wetenschappelijke inzichten worden weergegeven. Deze documenten vormen een toevoeging op de inhoud van het Handboek Natuurdoeltypen. Aan de hand van de onderstaande wetenschappelijk gepubliceerde documenten is de kwetsbaarheid van de voorkomende en te ontwikkelen vegetatie en doeltypen in Drenthe beoordeeld. Het betreft de volgende rapportages:

- *Handboek Natuurdoeltypen*, tweede, geheel herziene editie. D. Bal, H.M. Beije, M. Fellingier, R. Haveman, A.J.F.M. van Opstal & F.J. van Zadelhoff, Wageningen 2001..
- *Overzicht van kritische stikstofdeposities voor natuurdoeltypen*, D. Bal, H.M. Beije, H. van Dobben, A. van Hinsberg, Ministerie van LNV, Directie Kennis, Wageningen, januari 2007.
- *Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura 2000-gebieden*, D. Bal, H.M. Beije, H. van Dobben, A. van Hinsberg, Alterra-rapport 1654, Wageningen, 2008.

Door deze combinatie te maken beschikken we over het meest actuele en wetenschappelijk verantwoorde overzicht van voorkomende natuurwaarden in Drenthe, met de bijbehorende kritische depositiewaarden. De kritische depositiewaarde is de grens waarboven het natuurdoeltype wordt aangetast als gevolg van de atmosferische stikstofdepositie. Anders gezegd: de mate waarin de natuur gevoelig is voor verzurende en vermestende invloeden. De gevoeligheid voor verzuring wordt onderscheiden in de volgende drie gevoeligheidsklassen (zie tabel 1).

Tabel 1: Klassenindeling naar gevoeligheid voor verzuring

klasse	mol N/ha/jr	kg N/ha/jr
zeer gevoelig	<1.400	<20
gevoelig	1.400 - <2.400	20 - ≤34
minder/niet gevoelig	≥2.400	≥34

In de Wav is in artikel 2, lid 1, bepaald dat PS de gebieden moeten aanwijzen die als zeer kwetsbaar worden aangemerkt. Heel beperkt bezien zou dat betekenen dat alleen gebieden kunnen worden aangewezen die vallen binnen de categorie 'zeer gevoelig', met een kritische depositiewaarde die ligt beneden de 1.400 mol N/ha/jr. Maar aangezien de wetgever in de Memorie van toelichting op de Wav heeft bepaald dat de afwegingsaspecten integraal moeten worden beoordeeld, kan het voorkomen dat (delen van) gebieden met een kwetsbaarheid van 1.400 mol N/ha/jr of meer toch op de kaart worden opgenomen. Temeer daar de grenzen van de indeling in de klassen aanvechtbaar zijn. Dit is ook specifiek aangegeven in het eerder aangehaalde document van het ministerie van LNV, Directie Kennis: *Overzicht van kritische stikstofdeposities voor natuurdoeltypen*. De hierna volgende tekst is letterlijk afkomstig uit het bewuste onderzoek: *"De klassengrenzen worden echter nog wel gebruikt in het zoningbeleid (WAV) en dat is de reden dat ze ook in het onderstaande overzicht zijn gehandhaafd, hoewel de ecologische relevantie en onderbouwing van de klassengrenzen*

aanvechtbaar is. Dit laatste noopt tot voorzichtigheid bij het gebruik van de klassen, met name bij natuurdoeltypen die precies op de grens van twee klassen zitten.”

Ook in Drenthe spelen de grenzen van de klassenindeling bij de koppeling van natuurdoeltypen aan kritische depositiewaarden een rol. Want ook in Drenthe komt natuur voor die al dan niet gedeeltelijk op de grens ligt van de 1.400 mol/ha/jr. Dit komt vooral voor bij het natuurdoeltype ‘Eiken- en beukenbos op lemige zandgronden’.

Bij eerdere exercities voor het inventariseren van de verzuringgevoeligheid van natuurgebieden in Drenthe vallen de boswachterijen in hun geheel en verder enkele oude, zeer waardevolle, bosrestanten (ondermeer Norgerholt) in de categorie ‘zeer gevoelig voor verzuring’ (< 1.400 mol/ha/jr). Voor Drenthe is een natuurdoeltypenkaart vastgesteld. Op die kaart hebben delen van boswachterijen en enkele oude, zeer waardevolle, bosrestanten het natuurdoeltype ‘Eiken- beukenbos op lemige zandgrond’ toebedeelt gekregen. In het overzicht van kritische stikstofdeposities voor natuurdoeltypen (Bal et al, 2007) valt dit type bos, met een kritische depositiewaarde van 1.400 molN/ha/jr net in de categorie ‘gevoelig’ in plaats van de categorie ‘zeer gevoelig’. In het rapport wordt opgemerkt dat dit de bovenkant is van een empirische range op basis van modeluitkomsten. De toekenning ‘Eiken–beukenbos op lemige zandgronden’ is gebaseerd op informatie van de bodemkaart van Drenthe. Bij die toekenning is geen rekening gehouden met het feit dat een dergelijke toekenning ook consequenties heeft voor de indeling in verzuringgevoeligheid van dergelijke gebieden. Voor het ontwikkelen natuurdoeltype is het verschil ook weinig relevant. De bodemkaart geeft niet in detail, maar op grove schaal (1:100.000) het voorkomen van keileem aan. Verder is het keileem in Drenthe vaak relatief kalkarm. Alleen in de omgeving van Emmen en Havelterberg is het (rode) keileem kalkrijk. Om deze redenen wordt voor de boswachterijen en de zeer oude waardevolle bosrestanten etc. vooralsnog de aanduiding zeer gevoelig (<1400 mol/ha/jr aangehouden). Bij de individuele beoordeling van de ligging van veehouderijbedrijven ten opzichte van natuurgebieden (de maatwerkoplossingen, zie hoofdstuk 6) wordt het natuurdoeltype ‘Eiken–beukenbos op lemige zandgronden’ wel steeds beoordeeld als zijnde kwetsbaar, maar niet zeer kwetsbaar.

De systematiek van toekenning van natuurdoeltypen is nog steeds in beweging. Er zijn voorstellen om de verschillende bostypen weer onder één noemer te brengen. Wat dat voor gevolgen zal hebben voor de verzuringgevoeligheid is op dit moment onduidelijk. Met deze toekomstige ontwikkeling wordt hier dan ook nog geen rekening gehouden. Mogelijk zal dat in de toekomst kunnen of moeten leiden tot het (opnieuw) aanpassen van de kaart Wav op die aspecten.

BIJLAGE 6

INTEGRAAL BEOORDELINGSKADER SCORE PER GEBIED

Scoretabel per gebied

Uitleg scoretabel

Gebieden die op alle onderdelen zijn beoordeeld, hebben op alle onderdelen een beoordeling gekregen en een eindscore. Bepaalde gebieden zijn niet op alle onderdelen inhoudelijk beoordeeld, omdat de noodzaak daartoe niet (meer) aanwezig was. Dit geldt voor gebieden die geen onderdeel meer uitmaken van de ecologische hoofdstructuur (EHS) en voor gebieden die onvoldoende Rode lijstsoorten bevatten. Deze gebieden kunnen op basis van de Wet ammoniak en veehouderij niet meer worden aangewezen. De volgende mogelijkheden per gebied komen voor:

Cijfer = inhoudelijk beoordeeld en score toebedeeld
 - = te weinig Rode lijstsoorten (minder dan 2)
 nb = niet beoordeeld
 nvt = niet van toepassing

Gebiedsnummer	Natura 2000	Grootte	Natuurwaarden	Gevoeligheid	Ecologische samenhang	Gevolgen best. veehouderijen	Eindscore	Conclusie
S1	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S10	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S100	nb	nb	nb	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (geen EHS meer)
S101	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S102	nb	nb	nb	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (geen EHS meer)
S103	nb	nb	nb	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (geen EHS meer)
S104	nb	nb	nb	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (geen EHS meer)
S105	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S106	0	1	1	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S107	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S108	5	1	1	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR > 50 ha)
S109	0	1	0	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S11	0	1	1	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S110	0	1	0	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S111	0	1	0	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S112	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S113	0	0	1	1	1	0	3	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S114	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S115	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S116	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S117	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S118	0	1	0	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S119	0	1	0	1	1	0	3	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S12	0	1	1	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S120	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S121	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S122	0	1	0	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S123	0	1	0	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S124	5	1	0	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR > 50 ha)
S125	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S126	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)

S127	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S128	0	1	1	0	1	0	3	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S129	5	0	1	0	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR < 50 ha)
S13	nb	nb	nb	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (geen EHS meer)
S130	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S131	nb	nb	nb	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (geen EHS meer)
S132	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S133	5	0	1	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR < 50 ha)
S134	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S135	nb	nb	nb	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (geen EHS meer)
S136	nb	nb	nb	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (geen EHS meer)
S137	0	0	1	1	1	0	3	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S138	nb	nb	nb	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (geen EHS meer)
S139	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S14	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S140	5	0	0	2	1	-1	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR < 50 ha)
S141	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S142	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S143	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S144	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S145	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S146	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S147	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S148	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S149	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S15	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S150	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S151	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S152	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S153	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S154	0	1	0	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S155	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S156	0	0	1	2	1	-1	3	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S157	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S158	5	0	0	0	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR < 50 ha)
S159	5	0	0	0	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR < 50 ha)
S16	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S160	0	0	1	0	1	0	2	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S161	0	0	1	0	1	0	2	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S162	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S163	0	0	1	0	1	0	2	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S164	0	0	1	0	1	0	2	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S165	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S166	0	0	1	0	1	0	2	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S167	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S168	0	1	1	0	1	0	3	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S169	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S17	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S170	0	0	1	0	1	0	2	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S171	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S172	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S173	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S174	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S175	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S176	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)

S177	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S178	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S179	5	0	0	0	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR < 50 ha)
S18	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S180	5	0	1	0	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR < 50 ha)
S181	0	0	1	0	1	0	2	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S182	nb	nb	nb	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (geen EHS meer)
S183	0	0	1	0	1	0	2	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S184	5	0	0	0	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR < 50 ha)
S185	5	0	0	0	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR < 50 ha)
S186	0	0	1	0	1	0	2	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S187	5	0	0	0	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR < 50 ha)
S188	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S189	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S19	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S190	5	0	0	0	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR < 50 ha)
S191	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S192	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S193	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S194	0	1	1	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S195	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S196	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S197	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S198	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S199	nb	nb	nb	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (geen EHS meer)
S2	0	0	1	1	1	0	3	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S20	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S200	0	0	1	1	1	0	3	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S201	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S202	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S203	5	0	1	1	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR < 50 ha)
S204	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S205	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S206	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S207	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S208	0	0	1	0	1	0	2	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S209	5	1	1	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR > 50 ha)
S21	0	1	1	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S210	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S211	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S212	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S213	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S214	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S215	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S216	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S217	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S218	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S219	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S22	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S220	0	0	1	1	1	0	3	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S221	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S222	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S223	5	0	0	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR < 50 ha)
S224	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S225	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)

S276	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S277	0	1	1	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S278	0	0	1	1	1	0	3	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S279	0	0	1	0	1	0	2	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S28	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S280	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S281	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S282	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S283	0	1	1	1	1	-1	3	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S284	nb	nb	nb	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (geen EHS meer)
S285	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S286	5	1	1	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR > 50 ha)
S287	0	0	1	0	1	0	2	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S288	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S289	5	0	0	1	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR < 50 ha)
S29	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S290	0	1	0	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S291	5	0	0	0	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR < 50 ha)
S292	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S293	0	0	1	0	1	0	2	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S294	nb	nb	nb	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (geen EHS meer)
S295	5	0	0	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR < 50 ha)
S296	5	0	0	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR < 50 ha)
S297	nb	nb	nb	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (geen EHS meer)
S298	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S299	5	0	0	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR < 50 ha)
S3	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S30	0	0	1	1	1	0	3	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S300	0	0	1	1	1	0	3	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S301	5	0	0	0	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR < 50 ha)
S302	0	1	1	0	1	0	3	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S303	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S304	0	1	0	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S305	5	0	1	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR < 50 ha)
S306	0	1	0	1	1	0	3	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S307	5	0	0	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR < 50 ha)
S308	0	0	1	1	1	0	3	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S309	5	0	1	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR < 50 ha)
S31	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S310	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S311	0	0	1	1	1	0	3	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S312	5	1	1	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR > 50 ha)
S313	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S314	5	0	0	0	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR < 50 ha)
S315	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S316	0	0	1	1	1	0	3	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S317	0	0	1	2	1	-1	3	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S318	5	0	0	0	1	-1	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR < 50 ha)
S319	5	0	0	0	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR < 50 ha)
S32	0	0	1	0	1	0	2	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S320	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S321	0	0	1	0	1	0	2	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S322	0	1	1	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S323	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S324	nb	nb	nb	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (geen EHS meer)

S325	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S326	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S327	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S328	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S329	nb	nb	nb	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (geen EHS meer)
S33	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S330	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S331	0	1	0	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S332	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S333	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S334	0	0	1	1	1	0	3	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S335	0	1	1	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S336	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S337	5	1	1	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR > 50 ha)
S338	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S339	0	1	1	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S34	0	1	1	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S340	0	1	1	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S341	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S342	5	0	0	2	1	-1	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR < 50 ha)
S343	5	0	1	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR < 50 ha)
S344	0	0	1	2	1	-1	3	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S345	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S346	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S347	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S348	0	1	1	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S349	5	1	1	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR > 50 ha)
S35	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S350	0	0	1	0	1	0	2	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S351	0	1	1	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S352	0	0	1	2	1	-1	3	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S353	5	1	1	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR > 50 ha)
S354	0	1	1	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S355	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S356	nb	nb	nb	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (geen EHS meer)
S357	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S358	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S359	0	0	1	2	1	-1	3	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S36	0	1	0	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S360	nb	nb	nb	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (geen EHS meer)
S361	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S362	0	1	1	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S363	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S364	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S365	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S366	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S367	5	1	1	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR > 50 ha)
S368	5	1	1	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR > 50 ha)
S369	5	1	1	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR > 50 ha)
S37	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S370	0	1	0	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S371	0	1	0	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S372	5	1	1	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR > 50 ha)
S373	5	1	1	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR > 50 ha)
S374	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)

S38	0	1	0	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S39	0	1	0	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S4	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S40	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S41	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S42	0	0	1	0	1	-1	1	Niet aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S43	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S44	5	1	0	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR > 50 ha)
S45	0	1	0	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S46	0	0	1	0	1	0	2	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S47	0	1	1	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S48	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S49	5	1	1	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR > 50 ha)
S4v	nb	nb	nb	nb	nb	nb	nvt	Deel van gebied, niet aangewezen (geen EHS meer)
S5	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S50	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S51	0	1	0	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S52	0	1	0	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S53	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S54	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S55	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S56	0	0	1	2	1	-1	3	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S57	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S58	5	0	0	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR < 50 ha)
S59	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S6	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S60	5	0	0	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR < 50 ha)
S61	0	1	0	1	1	0	3	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S62	0	1	1	1	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S63	5	0	0	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR < 50 ha)
S64	0	0	1	1	1	0	3	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S65	0	1	0	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S66	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S67	0	0	1	0	1	0	2	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S68	5	1	1	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR > 50 ha)
S68v	nb	nb	nb	nb	nb	nb	nvt	Deel van gebied, niet aangewezen (geen EHS meer)
S69	5	1	1	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (VHR > 50 ha)
S69v	nb	nb	nb	nb	nb	nb	nvt	Deel van gebied, niet aangewezen (geen EHS meer)
S7	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S70	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S71	0	1	0	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S72	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S73	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S74	0	1	1	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S75	0	1	1	1	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S76	0	0	1	1	1	0	3	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S77	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S78	0	1	0	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S79	0	1	0	1	1	0	3	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S8	nb	nb	nb	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (geen EHS meer)
S80	0	1	1	1	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S81	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S82	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S83	0	1	0	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S84	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)

S85	0	1	0	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S86	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S87	0	0	1	0	1	0	2	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S88	nb	nb	nb	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (geen EHS meer)
S89	0	0	1	2	1	-1	3	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S9	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S90	nb	nb	nb	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (geen EHS meer)
S91	0	0	1	0	1	-1	1	Niet aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S92	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S93	0	0	1	2	1	-1	3	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S94	nb	nb	nb	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (geen EHS meer)
S95	0	1	1	2	1	0	5	Aangewezen als zeer kwetsbaar (> 50 ha)
S96	0	0	-	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (voldoet niet aan wettelijk criterium)
S97	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S98	0	0	1	2	1	0	4	Aangewezen als zeer kwetsbaar (< 50 ha)
S99	nb	nb	nb	nb	nb	nb	nvt	Niet aangewezen (geen EHS meer)